ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

23. X 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 500 ДИН. ● БРОЈ 2130

МОДЕСТИ БЛЕЈЗ

Зла суки

За све од 7 до 77

OZ

Веровали или не!

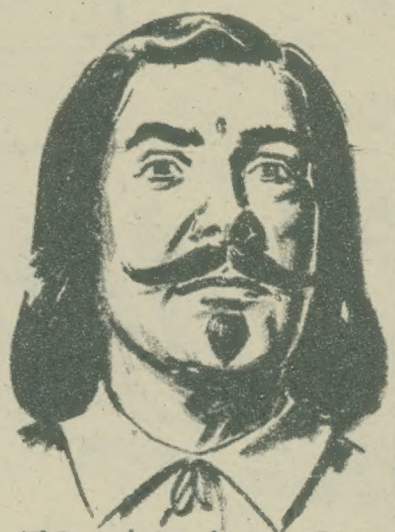

ЕРИКУС АУРИВИЛУС (1648-1702)

ПРОФЕСОР ПРАВА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У УПСАЛИ (ШВЕДСКА) ДРЖАО ЈЕ ТОЛИКО ДОСАДНА ПРЕДАВАЊА, ДА ЈЕ ЗА 18 ГОДИНА САМО ЈЕДАН СТУДЕНТ ПОСЕЋИВАО ЕРИКУСОВЕ ЧАСОВЕ.

ОГРОМНУ ЖИВУ ЛОПТУ

КОЈА ПЛИВА ПО ВОДИ КАД НАЈЂЕ БУЈИЦА, ОБРАЗУЈУ СВОЈИМ ТЕЛИМА ТРОПСКИ МРАВИ. ДА ВИ САЧУВАЛИ СВОЈЕ МЛАДЕ, ОДРАСЛИ ИХ СМЕШТАЈУ У СРЕДИШТЕ ЛОПТЕ.

Изнад водопада ГНАДЕН

У ПЛАНИНАМА ТАУЕРН, У АУСТРИЈИ, СВАКОГ ДАНА ТАЧНО У 15 ЧАСОВА И 30 МИНУТА ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ДУГА, ДА ПО ЊОЈ МОЖЕ ДА СЕ ПОДЕШАВА ЧАСОВНИК.

БУБАЊ

КОЈИ КОРИСТЕ ТИБЕТАНСКЕ ЛАМЕ ИЗ РАМПУРА У ИНДИЈИ ИЗРАЂЕН ЈЕ ОД ДВЕ СПОЈЕНЕ ЉУДСКЕ ЛОБАЊЕ.

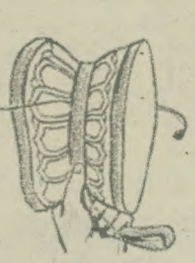

ЦВЕКЛА

КОЈА ЈЕ ИЗРАСЛА У БАШТИ ЏУЛИАНА КОЛИНСА ИЗ ЛОС АНЂЕЛЕСА (КАЛИФОРНИЈА, САД) БИЛА ЈЕ ВИСОКА 2,20 МЕТАРА.

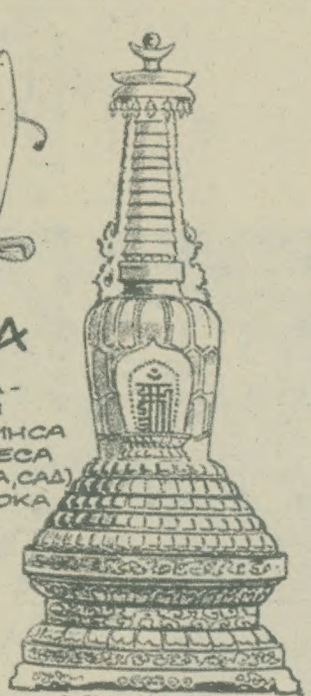

ПАГОДА

У ЈЕХОЛУ, У КИНИ, ВИСОКА 7 МЕТАРА ИМА ОБЛИК УРНЕ И УКРАШЕНА ЈЕ ПЛАВИМ СТАКЛОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у Сједињеним Америчким Државама може да се купи „лутка у другом стању": испод платнене трудничке хаљинице смештен је испупчен трбушчић из кога се изненада појављује беба – дечак или девојчица. Уз трудницу се добија и пљоснати пакетић који се убацује у лутку после „порођаја" тако

да добије нормалну линију. Противници ове играчке тврде да она деци пружа погрешну слику о рађању.

●●● у Санкт Петербургу, бивши Љењинград, однедавно може да се купи минерална вода коју је „енергетизовао" чувени исцелитељ Алан Чумак. Боца од пола литра кошта 11 рубаља и 50 копејки.

●●● док му лекари нису прописали дијету, двадесетседмогодишњи Заак из Кобеа, у Јапану, јео је сваког дана 5–10 килограма воћа и пио десет боца кафе. Тако је са 285 килограма живе ваге постао вероватно најгежи горила, а можда и најгежи мајмун на свету.

●●● швајцарско Министарство унутрашњих послова управо је објавило прописе о производњи сира који ће свакако успоставити потребан ред у тој важној грани наше привреде, пише „Дер Зунд". У прописима се на 18 страница, између осталог, каже да рупе у „оригиналном швајцарском ементалеру морају бити мутне до сјајне" и „широке од једног до три центиметра".

●●● у Паризу је недавно одржана изложба под називом „Шта поклонити бизнисмену" на којој се више од 300 фирми из Европске заједнице такмичило у понуди, приказујући буквално све, од скупоцених елегантних предмета до јевтиних духовитих сувенира. Најзапаженији су поклони за пословног партнера: комплет сувих трава за кабинет који ће власнику дочаравати мирис шуме или ливаде, електронска картица којом се мери проценат алкохола у крви, робот који изговара комплименте...

●●● да у Британији цветају политичке слободе али и максимална толеранција, па и да се најјачи противници могу сасвим нормално такмичити, показује најновија пријатељска утакмица између маоиста из Ливерпула против екипе троцкиста, такође из Ливерпула.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

УКЛЕТЕ КРЧМЕ

Позната британска фирма за производњу вискија „Teacher' s Scotch" недавно је прихватила да буде спонзор једног истраживања о дванаест наводно уклетих пабова (крчми) широм Уједињеног Краљевства. Награда од 1.000 фунти била је понуђена власнику паба за који истраживачи утврде да је позорница паранормалних појава.

Ловци на духове, међутим, вратили су се са терена празних шака и „Teacher's Scotch" је предвиђену награду дао у добротворне сврхе. Али, према тврђењу Деборе Деланој, једног од чланова истраживачке екипе, то ипак не мора да значи да у неким британским пабовима нема духова.

– У неколико случајева наишли смо на веома занимљиве извештаје о духовима – каже Дебора. – Међутим, темељита истрага захтева много времена. Она укључује проверавање прича и настојање да се нађе неки природан узрок дотичних догађаја. А ми из истраживачког тима могли смо у сваком пабу да проведемо само по један дан и једну ноћ.

Дебора даље каже да су јој у једном пабу очевици, у чију искреност нимало не сумња, причали о предметима који су летели широм просторије. – Једног човека тресnула је у главу „летећа" пепељара, а било је и прича о свећама које су се саме од себе палиле. – На жалост, ништа од свега тога није се десило док су ловци на духове били на лицу места.

– Седели смо у пабовима и чекали. Силазили смо у подруме у нади да ћемо ухватити неку сабласт. Лежали смо у креветима и стрпљиво зурили у зидове ишчекујући да нека бестелесна авет прође кроз њих – каже Дејвид Дорман, шеф пропаганде из фирме „Teacher' s Scotch". – Нисмо имали среће. Очигледно, духови се не појављују кад их наручите.

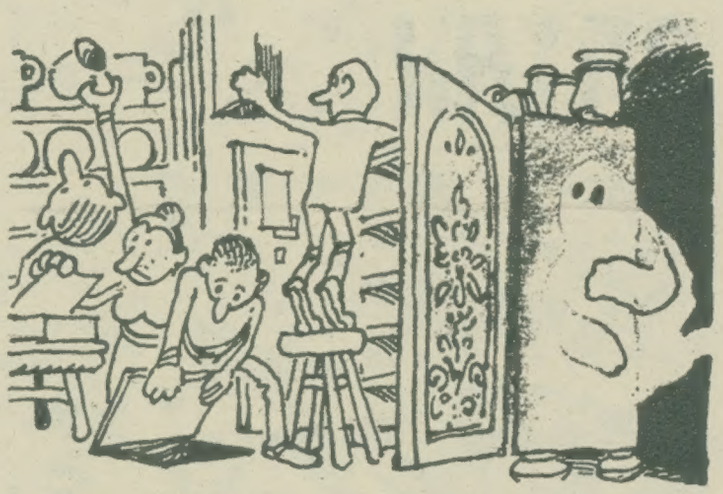

ДУХОВИ И НЕПОКРЕТНА ИМОВИНА

Ако се неки дух настани у поткровљу ваше куће, да ли ће њихова вредност пасти или ће се, напротив, повећати?

Џефри Стамбовски из Менхетна, у Њујорку, тврди да нема разлога за забринутост. Након што је исплатио прву рату од 32.500 долара за једно здање у викторијанском стилу у предграђу Најек, са 18 соба и прекрасним погледом на реку Хадсон, Стамбовски је чуо гласине да је кућа уклета. Одмах је повео парницу за повраћај уложеног новца.

Њујоршки врховни суд, позивајући се на правнички принцип „Купци, будите опрезни", донео је 15. марта 1990. године пресуду на штету Стамбовског.

Дан касније, 16. марта, лист „Њујорк тајмс" објавио је текст о судском спору Џефрија Стамбовског. Убрзо је Мери Џекобс, посредник за некретнине, била преплављена понудама потенцијалних купаца. – Јављали су се – каже она – сви, од пацијената у лудници до познатих милионера. Резултат? Вредност куће нагло је скочила са 650.000 на 800.000 долара.

Нови власник куће постао је млади брачни пар који уопште не верује у духове. Допао им се величанствен поглед на реку и није их занимала ништа друго. На питање новинара шта ће се десити ако духови изведу некакву враголију у кући, они су имали спреман одговор: – Нема зиме, продаћемо кућу по знатно вишој цени.

СМАК СВЕТА

Историја је пуна прича о људима који су предсказивали пропаст света и чија се пророчанства, на срећу, нису обистинила.

● Прве гласине да предстоји скори смак света прошириле су се по Европи непосредно уочи 1000. године. Велики број људи веровао је да ће се то сигурно десити па је, рецимо, изградња храмова била потпуно обустављена. Подизање цркава и катедрала настављено је тек када је прошао пророковани судњи дан.

● Лес Спенглер, пророк из Пенсилваније, одредио је октобар 1908. као месец у коме ће се десити смак света.

● Михаел Штифел, протестант из Немачке, проводио је своје слободно време изводећи тајанствене математичке прорачуне. Једног дана самоуверено је изјавио да ће се смак света десити 3. октобра 1933. године тачно у 10 часова пре подне.

● Јохан Штофлер, професор математике из Немачке, проучавао је звезде и изјавио да ће се Сатурн, Јупитер и Марс опасно приближити Земљи 1524. године и изазвати други потоп. Хиљаде људи му је поверовало: дужници су одбијали да врате позајмице, људи су спремали залихе хране и других потрепштина, продавнице су биле немилосрдно опљачкане, богати су се селили у планине, а остали су саградили чамце и чували их у близини својих кућа.

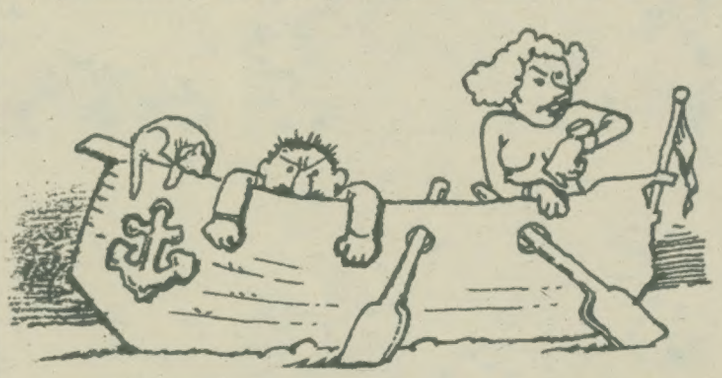

Илустрово: Драган Босић

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

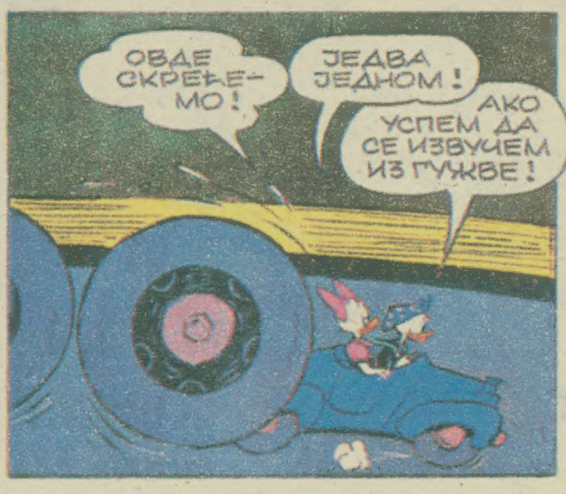

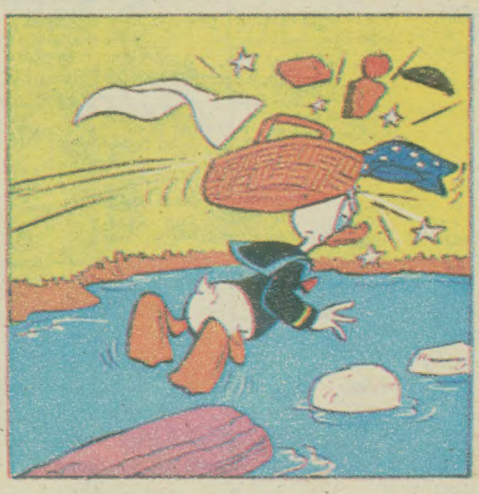

РЕЛИГИЈА ЗА ПОЧЕТНИКЕ

Ко је био Исус Христ

Поред речи ИСУС на 316. страни „Енциклопедије живих религија" стоји следећа реченица: „Палестински проповедник и рабин кога су многи Јевреји сматрали великим учитељем, муслимани пророком, хиндуисти аватаром, а хришћани непоновљивим оваплоћењем Сина Божијег"

Оригиналност родоначелника хришћанства лежи понајвише у томе што су и све остале велике религије света признале божанску природу његове мисије и посветиле велику пажњу његовом учењу. Наравно, тумачећи га свака према свом филозофском устројству.

Међутим, у време када је он сам проносио и образлагао своју веру није било тако. Његове присталице биле су мало-

ХРИСТ ЈЕ РЕКАО:

● Не судите да вам се не суди! Јер каковијем судом судите, онаковијем ће вам се судити; и каковом мером мерите, онаковом ће вам се мерити.

● Не дајте светиње псима; нити мећите бисера својега пред свиње, да га не погазе ногама својима, и вративши се не растргну вас.

● Све, дакле, што хоћете да чине вама људи, чините и ви њима: јер је то закон и пророци.

● Уђите на уска врата јер су широка врата и широк пут што води у пропаст и много их има који њима иду.

● Чувајте се од лажних пророка који долазе вама у одијелу овчијему, а унутра су вуци грабљиви.

● Свијећа је тијелу око. Ако, дакле, буде око твоје здраво, све ће тијело твоје свијетло бити.

● И не бојте се онијех који убијају тијело а душе не могу убити него се бојте онога који може и душу и тијело погубити у паклу.

бројне. Већина Јевреја у Исусу није видела обећаног месију, краља, који је, према библијском пророчанству, требало да дође као представник Божије власти на земљу да би обзнанио славу Његову свим народима света.

Римљани су га, пак, очигледно сматрали побуњеником јер су га разапели на крст и ставили му и таблицу с натписом „Краљ Јудејски". Али, ни они му изгледа нису придавали превелики значај јер није пронађен ниједан историјски документ тог времена који би се бавио његовим животом и делом. Позната прича о њему, која почиње безгрешним зачећем а завршава се Спаситељевим васкрсом, потиче из јеванђеља, Исусових животописа, које су записали његови следбеници. У Библији их има четири: према Марку, према Матеју, према Луки и према Јовану.

Многи научници широм света и данас лупају главу не би ли открили шта је у тим приповестима веродостојно.

Вера љубави и праштања

Највероватније да је Исус рођен између 6. и 4. године пре нове ере (овај чудни датум настао је као последица ревизије календара), а погубљен у време Песаха око 27–30. године наше ере. Његова јавна делатност трајала је кратко – између шест месеци и три године – и не зна се шта је радио и где је боравио пре тога. Вероватно да је извесно време провео међу присталицама Јована Крститеља, где је и крштен, али је после Јованове смрти кренуо својим путем. У новије време духове је прилично узбуђивала и хипотеза о наводном Исусовом испосништву и школовању у Индији. Како год да је било, једно је сигурно – Исус је изузетно добро познавао свету хебрејску књижевност. И сам је, изгледа, веровао да припада заиста изабраном народу. Не само његове проповеди, већ и исцељења – с једним изузетком – били су намењени само Јеврејима.

Исус није намеравао да оснује сопствену религију или секту. То се види по томе што је одбијао чак и да врши било какве обреде, а камоли да их измишља. Напротив, наглашена и јавна доказивања богобојажљивости и „исправности" сматрао је лицемерним. Својим следбеницима препоручивао је присан и искрен однос са Богом кога је називао Ава или Отац.

Исусово схватање морала, јер његово учење било је пре свега морални закон, изникло је из хебрејске Торе. У Беседи на гори он и сам каже својим ученицима: „Не мислите да сам ја дошао да покварим Закон или пророке: нисам дошао да покварим, него да испуним". Истицао је предност суштине над формом проповедајући да грех не лежи само у извршавању забрањених дела, већ и у самој помисли или жељи за њима.

Да би постигао спасење душе, то јест своје место у царству небеском, човек мора да прочисти своје срце искоренивши из себе зло и да се препусти да га води безгранична Божија љубав. Љубав, АГАПЕ, је реч коју Исус често понавља и у којој је садржана бит његове науке. Та љубав је апсолутна и безусловна. Није мотивисана самим предметом љубави, већ спонтано извире из чиста срца и сваки прави хришћанин мора да је оствари у себи.

Исус је проповедао свуда где би се народ окупио да га слуша. Ређе по синагогама, а чешће на трговима и сличним местима. Његово учење није било систематизовано. Образлагао га је углавном тако што би сажетим изрекама и алегоричним причицама одговарао на питања слушалаца и саветовао их како да поступају у складу са Законом. У самој Исусовој поруци није било ничег што би могло да изазове револт међу Јеврејима. Њих је једило нешто друго. То је, пре свега, била његова смелост да говори у име Бога тврдећи како он, као син Божији, носи у себи стално присуство свог Оца, због чега је одбијао и да се слепо покорава обичајима светих хебрејских празника. Гнев јеврејских родољуба Зелота је, опет, изазивало то што је Исус радо подучавао и царинике и грешнике, људе које је јеврејска заједница сматрала отпадницима.

Црква васкрслог Бога

Према јеванђељу, Исус је намерно изазвао да буде мучен и погубљен како би својом патњом искупио грехе целог света и донео му спасење. Три дана након смрти своје васкрснуће објавио је Марији Магдалени, а 50 дана после тога, на Духове, обратио се ученицима окупљеним у Јерусалиму. Том приликом на њих је „пао" Свети Дух и они су постали Божји заступници на земљи. Тако је настало ново тело које ће се касније назвати црква.

Од тог дана почиње и развој хришћанства ван Израела. Апостоли су путовали по свету преносећи Исусово учење. Проповедали су да је Исус, самим тим што је васкрсао, доказао да је заиста Христос (на хебрејском христос значи месија) кога су Јевреји одбацили не препознавши га.

Тако се са ширењем хришћанства све више повећавао раздор између ова два народа, све док није прерастао у антисемитизам, мржњу према Јеврејима, која је током историје, сасвим супротно Исусовом учењу о љубави и милосрђу, неретко завршавала страшним прогонима и масакрима Јевреја.

Ширењу хришћанства унеколико су допринели и Римљани. Наиме, они су свакога ко не би признавао божанску природу њиховог императора сматрали издајником и осуђивали га на смрт. Хришћани су, међутим, јавно исказивали да верују само у једног Бога чији је син Исус Христ и спремно, чак драговољно, одлазили у смрт убеђени да на тај начин следе пример Спаситељев и обезбеђују себи вечни живот у Царству небеском. Неретко су пре тога морали да пролазе и кроз невиђене муке по римским казионицама и аренама.

Забележено је мучење хришћанке Бландине која је настрадала у Лиону, у 2. веку н. е. Да би уштедео приређујући јавне забаве за велики римски празник 1. август, лионски гувернер је, уместо да плати професионалне гладијаторе и атлете, одлучио да разоноди народ јавним масакром хришћана међу којима је била и Бландина. Несрећница је најпре обешена на колац и препуштена дивљим зверима. Међутим, ниједна животиња није је ни дотакла. Иако су је после тога шибали, бацили је подивљалим биковима, пржили усијаним гвожђем, Бландина је издржала сва мучења не одрекавши се своје вере. На крају су је, као жртву, принели паганским боговима. Оваква надљудска издржљивост хришћана за многе је била доказ њихове правоверности те је њихов број, и поред страха од најсвирепијих казни Римљана, непрестано растао.

Свеци и вилењаци

Хришћанство је на Балканско полуострво почело да продире већ у 1. веку када се, према легенди, свети апостол Павле одазвао позиву човека који му се јавио у сну речима: „Дођи у Македонију и помози нам!" Прва хришћанска општина основана је у Филипинима, у Грчкој, а убрзо се ово учење проширило и по осталим деловима Полуострва.

Када су Словени у 6. и 7. веку населили Балкан, са собом су донели и своју паганску веру у богове, виле и вилењаке. Њихово покрштавање трајало је дуго и сматра се да је завршено тек у другој половини 9. века. Међутим, чак и покрштени, Јужни Словенци су задржали многе од својих старих обичаја од којих су неки видљиви и данас, на пример у крсној слави код Срба, у паљењу бадњака, или приликом погребних и свадбених обреда. Од самог почетка, Западни Словени су били ближи црквеном центру у Риму, док су Јужни Словени нагињали Цариграду. Када је 1054. године дошло до деобе цркве, коначно је повучена и граница раздора међу словенским народима.

Од саме Исусове смрти, што значи већ од освита хришћанства, јављале су се групе које су на различите начине тумачиле Христову поруку. Ова неслагања довела су током историје до поделе хришћанске цркве на три главна огранка (католички, православни и протестантски) и неколико мањих, као и до појаве многобројних секти и тајних друштава. Данас је зато тешко утврдити тачан број хришћана, али се процењује да их има око милијарду. Већини хришћана заједничко је да Стари и Нови завет сматрају веродостојним документима о делу и речи Божијој. У Библији, која је за њих главни извор учења о Богу, налазе надахнуће и узор за сопствене поступке. Због тога су муслимани хришћане прозвали „народ књиге".

Милица Крковић

Илустровала: Ивана Филиповић

НЕ ДИРАЈ У СВЕТИЊУ!

Недавно се цела Велика Британија узбунила јер – у питању је била њена традиционална светиња: флаша од око пола литра млека коју на праг својих потрошача сваког јутра остављају млекаџије. Наиме, влада је одлучила да укине овај обичај тако што ће трансформисати ММВ, организацију за достављање млека основану још 1933. која једина има дозволу за откуп свежег млека на око 30.000 фарми у Енглеској и Велсу. На тај начин биће укинут положај који ММВ има на тржишту и шанса ће бити дата великим компанијама које ће моћи да понуде нижу цену пакованог млека.

Ову одлуку многи Британци су доживели као страшну пакост владе јер просто не

могу да замисле да ујутру отворе врата а на прагу не нађу своју боцу млека. „Какав ми је то чај кад се у њега сипа оно одвратно млеко са укусом карамеле", пита се пензионерка Цил Ленгстон и већ помишља да се лиши и друге британске светиње – чаја. „Ко ће сад приметити да ме нема или да сам болестан", вајка се њен комшија коме још једино преостаје да се нада да га и поштар неће изневерити.

На све то влада се много не обазире, али ипак истиче да се од 30 милиона боца, колико се свакодневно пуни, још „само" 17 милиона испоручује на кућни праг. Зашто скупље кад може и јефтиније, мисле њени чланови којима укус карамеле из картонског паковања нимало не смета и настављају са припремањем прописа којим ће се млекаџије заувек укинути.

ВОЋЕ С МАРСА

Ако је веровати Артуру Кларку, већ почетком наредног века Земљани би могли да једу воће с Марса. И ма колико у овом тренутку ова изјава изгледала као маштање једног фантасте, није немогуће да ће се она и остварити. Наиме, показало се да су многе идеје ове живе легенде научне фантастике сасвим остварљиве. Сетимо се само његових предвиђања да ће се за свемирска путовања користити гравитациона сила планета као додатни замајац брзини: управо та идеја се и користи за путовања истраживачких сонди у удаљене крајеве Сунчевог система. Чак и деловање мреже комуникацијских сателита, који круже око Земље, заснива се на идејама које је он дао. То је и разлог што се његова предвиђања данас не сматрају пуким маштањем.

Седамдесетпетогодишњи писац који већ три и по деценије живи и ради у Коломбу (Шри Ланка) тренутно пише своју најновију књигу којој је већ дао наслов „Снегови Олимпа": у њој до у детаље описује вртларство и повртарство којим ће се човек бавити на Марсу. „Са постојећим техничким достигнућима живот на Месецу или Марсу не би требало да буде никаква тешкоћа", каже он и додаје да је сигуран да ће се човек „вратити" на Месец већ почектом наредног века да би тамо успоставио сталну базу, али да је Марс много повољније место да се уреди живот сличан животу на Земљи.

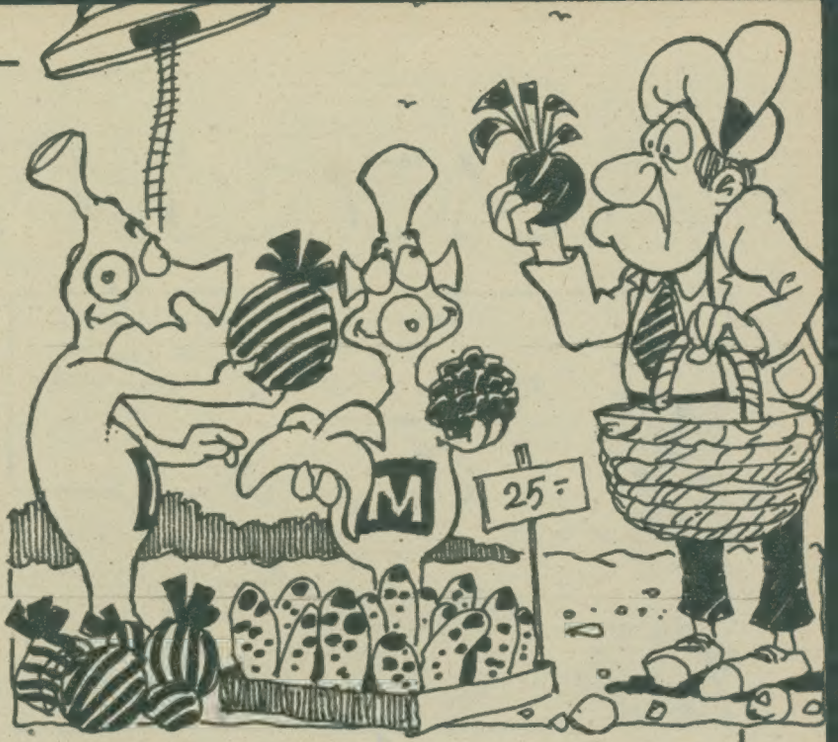

ЊУЈОРК ПО „БАГАТЕЛНОЈ" ЦЕНИ

За све оне који не живе, рецимо, у Паризу или Токију сусрет са Њујорком, односно његовим излозима, може да буде опасан по здравље под условом да не поседују ланац коцкарница или бар „изворчић" нафте.

Истини за вољу, није баш цео Њујорк тако страшан. Стигне ли човек из провинције или смогне довољно храбрости да оде до најближе међуградске аутобуске станице, обично састајалишта наркомана и полусвета, може сасвим пристојно да руча и за мале паре. Порција хамбургера са кромпиришима и сиром коштаће га нешто мање од пет долара.

Међутим, за оне избирљивије, и с пуним бућеларом, тај исти хамбургер у чувеном „Клубу 21" кошта 21 долар и 25 центи. Одлуче ли се за чувени „Китлиц цираф" ресторан, који се поноси тиме што је најскупљи у граду, мораће да издвоје најмање 45 долара за ручак. Пожеле ли после њега чашицу „Реми Мартена", мораће да жртвују још стотку. Приспава ли им се после тога, „Валдорф Астorија" је спремна да им понуди апартман за 4000 долара, што и није много само ако човек има. Ако неком баш и није стало до тих седам соба и салона величине омање балске дворане, стари, али и даље веома угледни, „Сент Режис" хотел понудиће му преноћиште за „тричавих" 350 долара.

За цепидлаке које ни за живу главу не би легле у кревет у коме је неко већ спавао, најближи трговац некретнина сместа ће понудити повољно решење: куповину станчића од две спаваће собе. Што да не кад цене већ падају? И шта је то уопште шест милиона долара кад се човеку пружа диван поглед на Централни парк? Ситница за оног ко носи салонке од коже крокодила које је платио 2000 долара, на летњој распродаји код „Фендија" купио капут од руске самуровине за 200.000, свилену кравату за 95 долара или је научио да такси дозива златном звиждаљком украшеном дијамантима која се на Петој авенији продаје за багателну суму од 6000 зелембаћа.

О. В.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

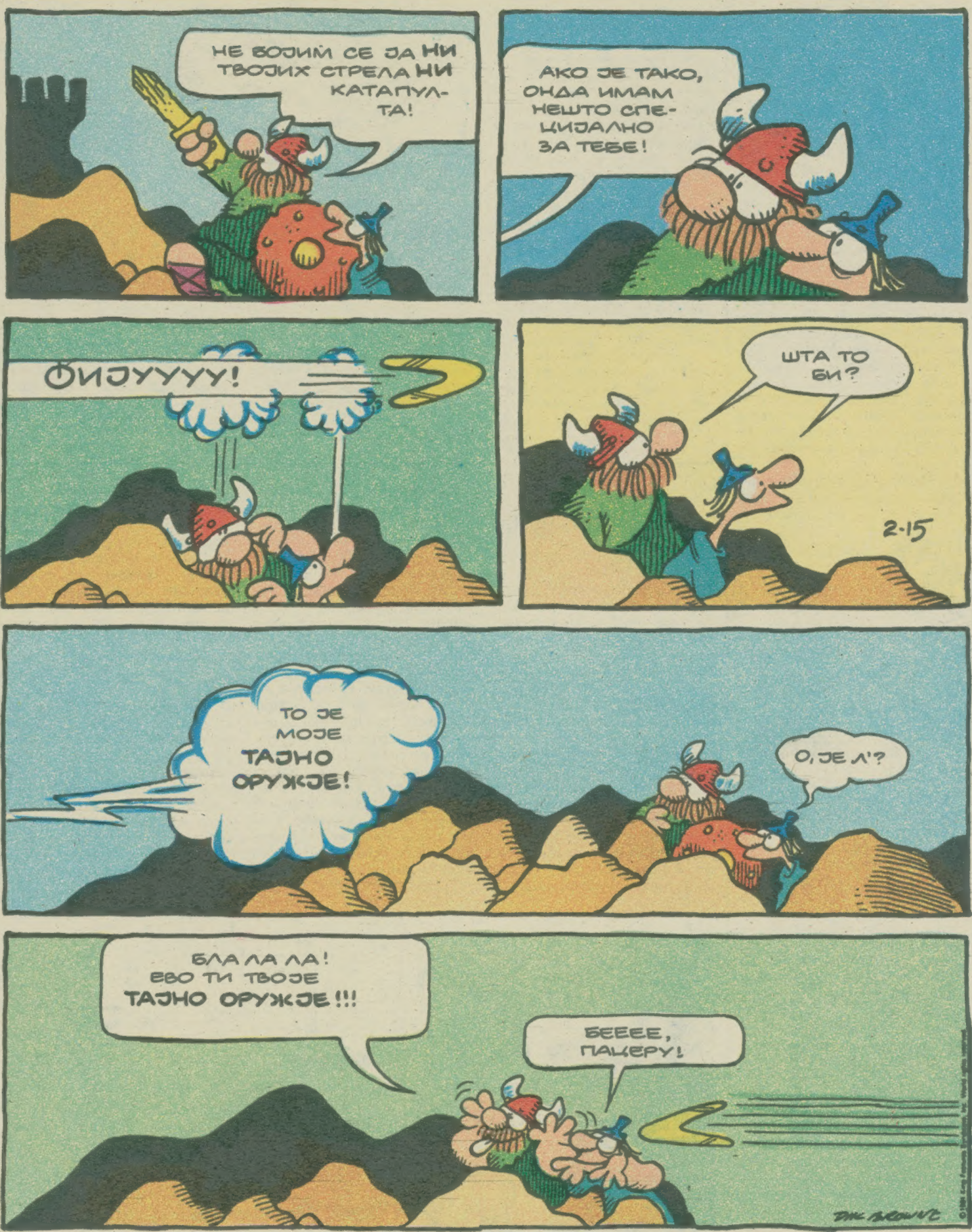
НЕ БОЈИМ СЕ ЈА НИ ТВОЈИХ СТРЕЛА НИ КАТАПУЛ-ТА!
АКО ЈЕ ТАКО, ОНДА ИМАМ НЕШТО СПЕ-ЦИЈАЛНО ЗА ТЕБЕ!
ФИЈУУУУУ!
ШТА ТО БИ?
2-15
ТО ЈЕ МОЈЕ ТАЈНО ОРУЖЈЕ!
О, ЈЕ Л'?
БЛА ЛА ЛА! ЕВО ТИ ТВОЈЕ ТАЈНО ОРУЖЈЕ!!!
БЕЕЕЕ, ПАЦЕРУ!

ЉУБАВ НА ПРВИ ЊУХ

ТРАЖЕ СЕ КАНДИДАТИ ЗА ТАТЕ

Женка mus musculus domesticus тражи одговарајућег партнера ради краткотрајне, али бурне везе. Циљ: супербебе. Место састанка: најбоље у твојој гајби

Када би, којим случајем, мишеви могли да дају мале огласе, сви су изгледи да би ови изгледали отприлике као горе наведени. Јер, мишице су избирљиве. Истраживања су показала да се женке mus musculus domesticus (домаћег или кућног миша) не задовољавају било каквим и било којим партнером. Кад год им то прилике дозвољавају, оне траже мужјака чија генетски кодирана отпорност на заразе, такозвани оснивни хистокомпатибилни комплекс (ОХК), највише одговара њиховој сопственој.

Шта мишице добијају оваквим понашањем? Оне на тај начин избегавају везе с блиским рођацима, а заузврат добијају потомство веће генетске разноликости што бебе уједно чини и отпорнијим на разноразне заразе и болештине. Једном речи, мишице по правилу настоје да умакну заинтересованим сродницима у име сусрета с Њим, потпуним странцем неодољиве привлачности. Како, кад једном налете на Њега, знају да је то баш Он? По мирису који овај (преко урина) расипа на све стране, а ја основу кога женке закључују о каквом је основном хистокомпатибилном комплексу реч.

Да мишице у љубавне везе не улећу наслепо и безглаво, утврдио је истраживачки тим на челу са генетичарем Вејном Потсом са Универзитета Флориде у Гејнсвилу. До овог открића Вејн и сарадници дошли су случајно, док су покушавали да објасне појаву променљивости код гена који улазе у састав ОХК. (Већина гена има само један алтернативни облик; гени који улазе у састав ОХК и преко стотину.)

Потсова истраживачка екипа изабрала је за истраживање кућне мишеве. Сви испитаници обележени су утискивањем одговарајућег броја у ухо, од сваког је узет узорак ДНК (дезоксирибонуклеинска киселина), а потом су их пустили да се слободно шеткају површином довољно великом да мужјаци на њој могу да успоставе уобичајене територије. Пошто су им дозволили да се извесно време понашају као и увек, научници су добили шта су тражили: нову генерацију мишића.

Испитивањем ДНК узетих од младунаца утврђено је да су у педесет одсто случајева поносне тате мужјаци који не припадају територији женке. Следећи свој њух приликом избора партнера, односно избором мужјака чији се основни хистокомпатибилни комплекс значајно разликује од њиховог, мишице су произвеле потомке са неупоредиво већим распоном алтернативних облика ОХК гена него у случају да су за очеве одабрале мужјаке из „непосредног комшилука". А свако повећање генетске разноликости повећава отпорност младунчади на паразите и болести.

Како онда да мишица, ако је иоле разумна, одоли апсолутном странцу?

М. И.

Мишице ретко греше: нос им каже ко је онај прави

ФИЛМ ИЗ ГИНИСОВОГ УГЛА

ЧАРЛИ ЧАПЛИН, ШАРЛ АПЛИН И ЧАРЛИ КАПЛИН

Глумци мењају имена углавном из три разлога: или зато што су она која су добили по рођењу предугачка, зато што их је тешко изговорити или једноставно зато што су исувише обична

Није тешко разумети Херберта Чарлса Анђела Кучацевича зе Шлудерпачеруа што је, када је већ одлучио да се бави филмом, постао Херберт Лом. Или зашто је Дерек Јулиус Гаспар Улрик Нивен ван ден Богард закључио како ће можда даље догурати с именом као што је Дирк Богард. Исто свакако важи и за Ларушку Мишу Скикнеа који се одлучио за уметничко име Лоренс Харви.

Црнн глумац Степин Фечит (у средини) позајмио је уметничко име од тркачког коња који га је задужио за сва времена

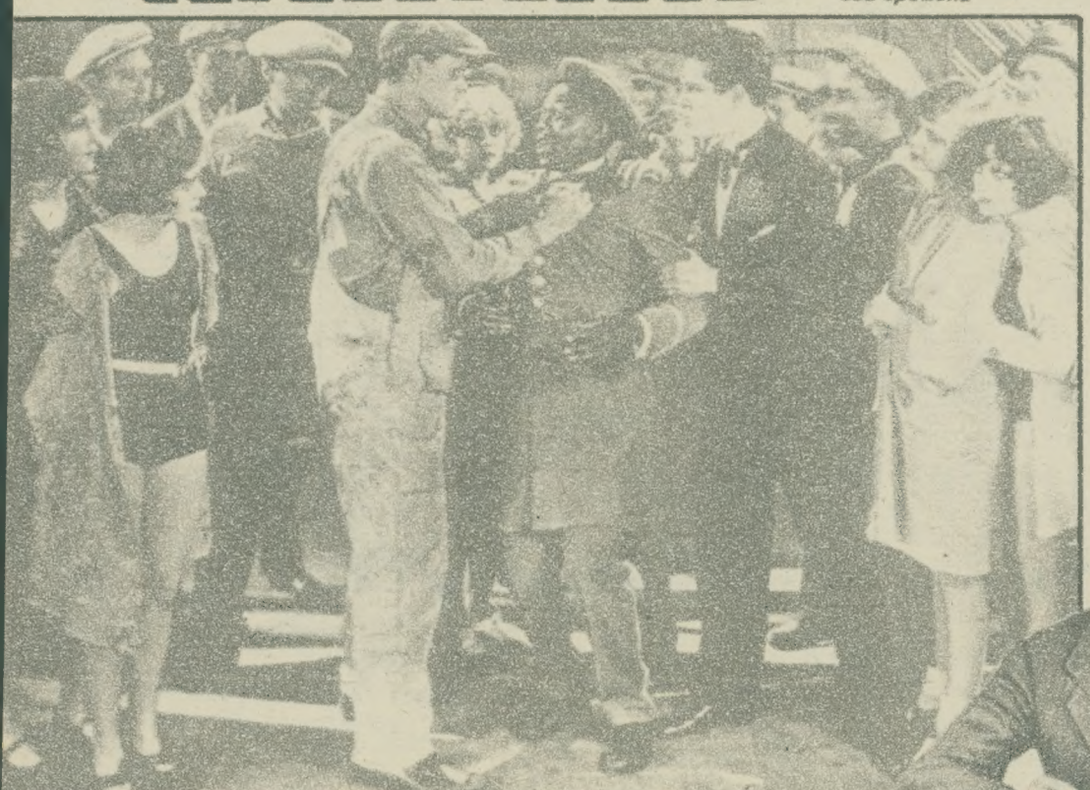

Страсни Латин Септимус

И кратка имена су у извесним случајевима неприхватљива или бар незгодна. Александра Зук је тако постала Сандра

Компанија „Метро-Голдвин-Мајер" расписала је 1925. године конкурс за име почетнице која је много обећавала. Гђица Ле Сјер постала је тако Џоан Крафорд

Ди, Дијана Флук Дијана Дорс, Олга Кронк Клер Виндзор. Пре него што се прославила као Дорис Деј, Дорис се презивала Капелхоф. Роберт Тејлор без сумње звучи неупоредиво романтичније од Спенглера Арлингтона Бруа, а и Септимус Рајот је свакако био у праву када је проценио да ће имати бољу прођу као Стјуарт Роум. Аустријски глумац Јакоб Крац исправно је закључио како му се крштено име не слаже најбоље са улогама страсних латинских љубавника због чега се на шпицама својих филмова појављивао под уметничким именом Рикардо Кортес.

Неки су, опет, сматрали да имена и презимена латинског порекла могу само да им нашкоде. Тако је Дино Крочети постао Дин Мартин, Маргарита Кармен Кансино Рита Хејворт, а Ана Марија Луиза Италијано Ен Банкрофт. Известан број глумаца одлучио се за промену, али у супротном смеру. Мјуријел Хардинг можда и није тако лоше име, али англосаксонској публици Олга Петрова свакако звучи егзотичније и прикладније за улоге фаталне заводнице какве је Олга, рођена Мјуријел, по правилу играла.

Бернард Шварц постао је Тони Кертис тако што је позајмио име од Антонија (Тонија) де Куртиса – Гаљардија (итал. Antonio de Curtis – Gagliard) које је уз то још и поенглезио. Прави Тони постао је један од најпопуларнијих комичара Италије под псеудонимом Тото. Џејмсу Стјуарту су рођено име и презиме могли да задају силне главобоље, али нису јер је његов имењак из Велике Британије одлучио да се уместо Џејмс Стјуарт зове Стјуарт Гренџер и пре него што је првопоменути Џејмс Стјуарт закорачио у свет филма.

Било је и случајева да уметници присвоје неко већ прослављено име. Ким Нова, водећа камбоџанска глумица из времена пре него што су комунисти дошли на власт, изабрала је за себе име славне Ким Новак, али без завршног *к*. Године 1974, такође у Камбоџи, извесна глумичица с мањком талента и вишком амбиције изабрала је уметничко име Ким Нови у силној жељи да имитира имитаторку.

Како је Џозеф постао Бастер Китон

Пре него што се прославио као Чарли Чаплин, Чаплин се звао Чарлс-Чарли Спенсер. Своје друго име морао је у два маха да брани на суду. У првом случају радило се о мексичком комичару Шарлу Амадору који је за потребе уметности одлучио да се зове Шарл Аплин. Спор је добио Чарли Чаплин, док је Аплин од тада морао да наступа под другим именом. Чарли Чаплин није успео да се одбрани ни уз помоћ суда од немачког комичара који се на платну појављивао под псеудонимом Чарли Каплин.

У Хонгконгу је тренутно силно популаран Брус Ли, али не онај покојни, него нови који је своје право име заменио именом славног претходника.

Дешавало се, такође, да по неколико глумаца полаже (легитимно) право на исто име. Двадесетих година овог века у Холивуду су радила три Роберта Лија и четири Чарлса Мека. Двојица од четворице Мекових разликовала су се од преостале двојице по средњем слову Е. Поред четворице имењака постојала је и госпођа Чарлс Мек која такође није видела никаквог разлога да мења име.

Неки су мењали име, али задржавали презиме. Ту спадају: Лесли (Боб Хоуп), Џејмс (Дејвид Нивен), Вилијам (Пет о' Брајен), Џон (Артур Кенеди), Јулијус (Гручо Маркс), Сари (Заза Габор), Мерлин (Ким Новак), Џулија (Лана Тарнер), Рут (Бет Дејвис).

Џозеф Китон је уметничко име Бастер зарадио у раној доби од шест месеци када се стрмоглавио низ степенице и при том остао жив и здрав. Овоме је присуствовао Хари Худини, иначе породични пријатељ Китонових, који је Џозефовом оцу на то рекао нешто као: „Богами (богме) овај твој клинац се поштено угрувао", при чему је употребио глаголску именицу buster која у жаргону значи човек који разбија, ликвидира (у овом случају самог себе).

Хери Крозби зарадио је надимак Бинг, који ће му касније постати уметничко име, још као клинац у школи где је дуге сате прекраћивао неуморним читањем стрипа „Бингвил Бјугл".

Коњ, апотека, јавни конкурс

Џуди Гарланд, а у ствари Френсис Гам, своје уметничко презиме позајмила је од писца позоришних критика једног чикашког дневног листа. Госпођица Гам је ово урадила када јој је било свега једанаест година јер јој рођено презиме на рекламном паноу за позоришну представу у којој је глумила није звучало довољно гламурозно. Име Џуди Френсис изабрала је нешто касније, а потиче од шлагера који јој се силно допадао и који се звао „Џуди".

Француски комичар Фернандел постао је Фернандел тек по женидби. Дотле се звао Фернан Контанден (франц. Fernand Kontandin). Кумовала му је властита жена која му се од миља обраћала искључиво са Fernand d'elle" (њен Фернан).

Степин Фечит, вечито забезекнути (црни) слуга из филмова снимљених двадесетих и тридесетих година, позајмио је уметничко име од тркачког коња који га је задужио за сва времена тиме што је победио у трци у којој се Степин кладио на њега.

Норми Џин је уметничко име дао ловац на таленте компаније „Фокс" Бен Лајон из поштовања према извесној Мерилин Милер која је, мора бити, у оно време значила далеко више од анонимне почетнице. Презиме Монро у ствари је девојачко презиме мајке Мерилин Монро.

Бет (Рут) Дејвис позајмила је филмско име од Балзакове јунакиње из „Рођаке Бет". Гари (Френк) Купер добио је име по родном граду свог менаџера, градићу Гарију у Индијани. Тешко да је Гаријево родно место могло да дође у обзир. Френк Купер рођен је у Хелени, у држави Монтани.

Године 1925. компанија „Метро-Голдвин-Мајер" расписала је јавни конкурс и понудила награду од хиљаду америчких долара ономе ко смисли име за госпођицу која је много обећавала, ал' јој је право име било у најмању руку екстраваганто – Лусил Ле Сјер. Победио је предлог да се госпођица Ле Сјер од тада па надаље зове Џоан Арден. Убрзо се, међутим, испоставило да у Холивуду таква већ постоји, па је Лусил Ле Сјер преузела другопласирано име под којим ће се и прославити – Џоан Крафорд.

Ричард Бартон се најпре звао Ричард Џенкинс. Пошто је постало јасно да ће се прославити, за презиме је, у знак захвалности, изабрао презиме свог учитеља из Порт Талбота.

Може бити да некима Керол Ломбард звучи романтично, али права је истина да је Џејн Питерс као инспирација послужила – апотека. Она на углу Лексингтон авеније и 65. улице у Њујорку (апотека „Керол" из ланца „Ломбарди" апотека).

А госпођица у црвеном купаћем костиму?

Грети Гарбо је мало фалило да се уместо Гарбо презива Габор. Много пре него што је уопште упознао младу Грету Густавсон њен менаџер и ментор Мориц Стилер сањао је да ће једнога дана открити и створити велику звезду. Решен да га откриће не затекне неспремног, замолио је сценаристу Артура Нордена да му унапред изабере одговарајуће име. Како је Норден био и историчар, изабрао је презиме мађарског краља Габора. Стилеру је ово звучало превише источноевропски за звезду која треба да запали читав свет, па је Габор променио у Гарбо. Када је коначно набасао на Грету Густавсон, питање филмског презимена било је већ одавно решено.

Један други владар кумовао је једној другој глумици и то далеко непосредније од краља Габора. Лили Дамита би вероватно до краја каријере остала Лилијан Каре да 1921. није летовала у Бијарицу, баш у време када се тамо одмарао и шпански краљ. Седамнаестогодишња лепотица запела је краљу за око, што овај није ни крио. Напротив, затражио је да му се каже име „младе даме у црвеном купаћем костиму" (или, у оригиналу, „damita del maillo rojo").

М. И.

ПОГОДИТЕ ЧЕМУ СЛУЖИ!

ЕВРОПСКИ ИЗЛОГ: ревија за снобове

Погледајте добро све ове предмете, не дуже од два минута сваки, и покушајте да одгонетнете шта би требало да буде њихова функција

ПРАВО ИЗ ХИЉАДУ И ЈЕДНЕ НОЋИ – Не, ово није дувачки инструмент рог на постољу, нити висећа лежаљка, већ – обичан свећњак! У ствари, не баш сасвим обичан. Начињен је од метала прекученог сребром, а украшен, ни мање ни више него правим драгим камењем. Ахатом. Направио га је марокански дизајнер Мед, а изложила су га овог пролећа у својој галерији „Унутрашње двориште" два алжирска трговца по имену Џама и Шафик којима се, узгред, увоз исплатио: и поред високе цене од 6.000 немачких марака, „Аладинов свећњак" продавао се као алва.

САМО МРДНЕШ ПРСТОМ – Овај „Филипсов" телевизор веома је тражен на тржишту преплављеном апаратима са разноразним штосовима и цакама. У чему је тајна? У томе што обојен екран од 36 центиметара може, замислите, према жељи посматрача да се нагиње напред, назад, удесно, улево, зависно од угла из којег се програм посматра. Цена: 1.000 немачких марака. (Значи, онај ко је набавио горе поменути свећњак могао је за исте паре купити управо шест оваквих телевизора! Али, укуси су различити. А и шта ће му шест телевизора?)

ДРВО ЗА ВЕШАЊЕ – Ово је било лако, наравно, одмах сте погодили да једноставна силуета човека служи да се увече преко ње пребаци озбиљно одело озбиљног човека. Па, ипак, вешалица од ојачаног стакла, висока 120 центиметара, има детаље који до сада и нису виђени у области свлачења и качења. Обратите пажњу на мали избочен џеп (горе лево) у који власник пре спавања спокојно смешта свој сат, сигуран да ће га изјутра затећи на истом месту и у једном комаду, затим на оригинално постоље које целој справи даје стабилност и исто тако врло оригиналан прорез за све што није сако (панталоне, кравате и сл.). Цело задовољство кошта 600 немачких марака.

ПСТТТ – Кад се власник ових папуча случајно или намерно пробуди усред ноћи, сасвим је сигурно да своје ближње неће узнемиравати палећи светло. Затим, неће налетети на неки предмет и арлаукнути од бола, неће ништа превртнути. А

све захваљујући томе што су на врховима ових суперпапучица уграђени мини фарови. Таман толико јаки да му осветле пут до фрижидера, купатила, излазних врата... По цени од стотинак немачких марака продају се у „Бутику за спавање" у Авенији Петра I од Србије у Паризу.

НА МУЗИЧКИМ ТАЛАСИМА – Избор „намештаја" за држање касета, у томе се сви заинтересовани слажу, више је него један. Полица коју видите, међутим, као да се и сама извија и плеше у ритму музике, грби леђа од задовољства, као мачка на пролећном сунцу, усправља се као змија уз звуке факирове фруле. Уз то може да мења облик, па и боју. Цена је око 1.000 немачких марака, аутор је млади креатор Антоан Лајмон, а засад се може купити у једној јединој радњи на свету која се зове „Чекајући варваре", у Паризу. Телефон 42-33-37-87, плус позивни број за Француску (наравно, он дође испред).

ПЛАВА ШКОЉКА – За овај део покућства дајем вам пет минута да погађате шта је у питању. Како иде? Тешко, богами. Ево вам тајну коју су [illegible] одговорили или не предвиђају случај лавабо који служи у исте сврхе као и онај из вашег купатила, само што овај стиже из атељеа чувеног италијанског дизајнера Кађарија. Аутор, кажу стручњаци, игра на суперчисте, готово стерилне линије и контраст између шкољке од плавог стакла и „ножице" од месинга али – бакарне боје! Да, да, оно изнад су славине. Цена као да је све од сувог злата – 8.000 немачких марака.

В. М.

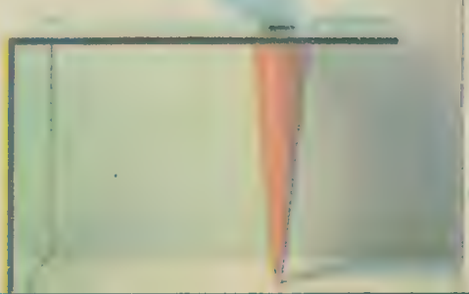

ПСИХОЛОШКА АУТОПСИЈА ХАУАРДА ХЈУЗА

УСАМЉЕНИ МИЛИЈАРДЕР

Психолошка аутопсија је техника којом се утврђује психичко стање жртве у тренутку смрти. Посебно се користи када је узрок смрти непознат па треба докучити да ли се ради о самоубиству, несрећном случају, убиству или природној смрти. Психолози користе преписку покојника, запажања околине о његовом понашању и друге изворе информација да би донели „пост-мортем" дијагнозу. У случају Хауарда Хјуза овај посао је поверен Рејмонду Фаулеру, шефу одељења за психологију Универзитета у Алабами

Са 20 година имао је једну од најбољих светских колекција авиона, новца, хотела и холивудских лепотица. Са 60 година живео је потпуно сам у замраченој соби одбијајући да се облачи, купа, једе и користи тоалет. Годинама се није знало да ли је жив или мртав. Светом су кружиле разне гласине: да из потаје управља својим огромним финансијским царством, да га болесног и беспомоћног злоупотребљавају његови службеници и да се из јавности повукао да би још више скренуо пажњу на себе. Живот и смрт Хауарда Хјуза (1905–1976), америчког милијардера и филмског продуцента, престали су да голицају машту новинара тек када је завршена такозвана психолошка аутопсија.

Психолошка аутопсија је показала да је Хјуз још у детињству имао психолошких проблема. Био је једино, презаштићено дете често одсутног оца и претерано брижне мајке која је сву своју пажњу усредсредила на свог нежног сина. Била је опседнута његовим стварним и умишљеним болестима. Говорила је да су вируси свуда око нас и да је сваки човек извор заразе. Кљукала га је витаминима и минералима.

Први пут се одвојио од куће кад је имао десет година и пошао са децом у летњи камп. Родитељи су дали васпитачима гомилу упутстава о томе како да брину о њему пошто је био преосетљив, нервозан и тешко се уклапао у друштво вршњака. И поред тога, вратили су га пре времена кући због страха да не добије дечију парализу и зато што су стекли утисак да он тамо није срећан. Више никада није отишао са вршњацима на летовање.

Бежањем у болест решавао је своју неприлагодљивост. Кад је имао дванаест година, са групом деце из разреда почео је да се бави радио-аматерством. Ово дружење је престало јер се Хјуз разболео и одсуствовао из школе шест месеци. Са тринаест година изненада је престао да хода. Родитељи су мислили да је добио дечију парализу, „што су они одувек знали да ће се десити". Био је непокретан неколико месеци, дијагноза није никада постављена, а болест је неочекивано нестала без неког посебног лечења.

Пошто се опоравио, кренуо је у средњу школу где је и даље био усамљен, несрећан и неспособан да се дружи. Овоме је допринела и чињеница да је све слабије чуо, што је вероватно био наследни поремећај. У другом разреду купили су му коња са којим је проводио пуно времена јашући сам. Кад је напунио шеснаест година, мајка му је неочекивано умрла после једног безазленог хируршког захвата. Хјуз је претрпео шок и његов отац је захтевао да напусти школу и врати се кући. Две године касније умро му је и отац, од срчаног удара, а Хјуз је преузео кормило породичног бизниса. Оженио се и отишао у Холивуд где је започео посао филмског продуцента.

Хјуз је обожавао летење. Авионима је бежао од стварног живота који је за њега био претешко бреме

Умро је као пустињак, запуштен и го. Психолошке невоље, бројне повреде главе и злоупотреба дроге претворили су динамичног милијардера у живи леш

"Следећих неколико година једини је нормалан период у његовом животу. Његови пријеми, афере са Авом Гарднер, Џинџер Роџерс, Кетрин Хепберн и рекорди које је обарао летећи својим спортским авионима пунили су ступце светске штампе. За филм „Два арабијска витеза" добио је 1928. године Оскара.

Онда су ствари кренуле низбрдо.

За време снимања филма „Анђели пакла" почињу да се испољавају његове унутрашње тешкоће и страхови од заразе и људи. Престао је да иде на пријеме, забрањивао да га фотографишу, избегавао сусрете са прехлађеним особама, без престанка испирао уста средствима за дезинфекцију и прао руке, а то су морали да раде и запослени у његовом предузећу. Временом су његови захтеви постајали све необичнији. Запослени су морали да носе беле платнене рукавице када додирују документа које ће му предати, новине су му доносили у три примерка да би он могао да узме оне из средине, недирнуте. Врата су отварали ногом да не би прљали кваку, а нису смели ни да му приђу близу, нити да га додирују.

Нестајао би својим авионима у непознатом правцу по неколико месеци само дотакнувши аеродроме и настављајући даље. Имао је више саобраћајних удеса, ломова и падова. Почео је да прави своју авио-компанију и био опседнут идејом да произведе специјални војни авион, фајтер FX-11. Током експерименталног лета овај авион се срушио, а Хјуз задобио такве повреде да је једва остао жив. Сломио је више костију, смрскао вилицу, једно плућно крило му је отказало, а срце му је од потреса прешло на другу страну груди. Ипак је два месеца после удеса поново летео. Током лечења давали су му, због болова, велике количине морфијума, што је захтевао и када су болови прошли. После је прешао на кофеин који је узимао до краја живота.

Последњих десет година Хјуз је провео у потпуној изолацији, гледао исти филм по неколико дана, затим спавао 24 сата и после опет гледао исти филм. Није ништа јео сем ораха и бомбона и пио млеко и воду која је стајала у флаши неколико дана покривена тамним папиром. О његовим бесмисленим ритуалима бринуло је неколико запослених који су једини и знали да је Хјуз жив. Потпуно запуштен, исцрпљен и без одеће умро је у 71. години.

ШТА ОВА МРШАВА НАОМИ МОЖЕ?

Последњим тренуцима свести двадесетпетогодишњи Ален Мартин је схватио да мора да отвори врата и извуче се из кабине запаљеног камиона. Успео је, направио затим још неколико корака, а онда, усред крша и ватре, пао у несвест

Једног октобарског поподнева 1990. године двадесетпетогодишњи Ален Мартин враћао се кући возећи свој тешки камион. Аутопут, опасан и клизав услед магле и кише, био је прилично закрчен. Међутим, Мартин није био много забринут јер му је до куће у Колумбији, главном граду Јужне Каролине, остало још стотинак километара вожње. Убрзо ће се вратити у гаражу предузећа у коме је радио, а онда ће одјурити до своје кућице коју је почео да гради.

Када се приближио Колумбији на свега четири километра, угледао је испред себе тешки камион с приколицом натовареном бурадима моторног уља, који се због велике тежине споро кретао. Укључио је мигавце, палио час велика, час средња светла и кренуо да претиче тешко натоварени камион.

Изненада, одмах иза њега, и једно путничко возило почело је да даје светлосне сигнале и да претиче. Мартин је нагло окренуо управљач у десну страну. Истог тренутка проломио се страховит прасак. Предњим делом возила ударио је у приколицу натоварену бурадима и она се, од силине ударца, превртнула на страну. После дужег клизања зауставила се на средини пута. Да несрећа буде већа, један од резервоара на Мартиновом камиону се распукао, гориво се просуло по возилу и путу и букнуло.

Последњим тренуцима свести Мартин је схватио да мора да отвори врата и извуче се из кабине. Успео је. Направио је затим још неколико корака, а онда, усред тог крша и ватре, пао у несвест.

Опет неки удес!

Око километар иза овог страшног удеса у једном од многих путничких возила налазила се и тридесетпетогодишња Наоми Клинтон која је у болницу у Колумбији возила педесеттрогодишњег Декстера Баклија, шефа свог предузећа. Баксли је већ имао неколико лакших срчаних напада, али тога дана у питању је, изгледа, било нешто озбиљније. Осим тога, Наоми је журила и својој кући у оближњем граду Камдену где су је чекали муж Боб и троје деце.

Још из даљине приметила је како се на аутопуту извија густ дим. Сигурно опет неки удес, помислила је. Већ после неколико тренутака била је сасвим близу места несреће и осетила како јој хладна струја клизи низ леђа. Превртнутим камионом насред пута већ су лизали велики пламени језици.

Наоми се плашила ватре. Док је била мала, њеним родитељима два пута је горела кућа и једва су се спасли. У другом пожару њен брат је задобио тешке опекотине и лекари су га тешком муком спасли.

Са срчаним болесником у колима, коме је било све горе, Наоми је узалуд настојала да се провуче поред запаљеног камиона. Пред њом су се испречила три запаљена бурета, а како су и она могла да експлодирају, вратила се мало уназад и паркирала кола на трави поред пута.

Испред себе, у правцу удеса, није видела ниједно полицијско возило. Само је десетак људи и жена нешто викало и махало рукама. Од јаре и ватре нису могли више да се приближе. Наоми им је пришла и упитала да ли је возач успео да се спасе.

– Не, још је тамо – одговорила је једна жена показујући у правцу ватре.

Кроз дим и пламен Наоми је угледала гомилу крша удаљену око четири метра од запаљеног камиона. Гомила је изненада почела да се миче, а затим се уздигла једна рука. Добро је видела како се прсти на њој грче, као да траже помоћ и спас, а онда је поново клонула.

Јуриш у ватру

– Благи Боже – повикала је Наоми Клинтон – па тамо лежи човек. – Хајде, помозите ми! – позвала је неколико момака и јурнула у ватру и дим. За њом је покушао да крене и њен шеф Декстер Баксли. Све до тада није приметила да је изашао из кола и дошао до места удеса. Гурајући га што даље од ватре, положила га је на земљу и запретила му да се не миче, а онда поново потрчала у дим.

– Вратите се! – повикао је неко. – Бурад могу да експлодирају.

Један човек појурио је за њом и шчепао је за руку коју је као од шале истргла и продужила даље. – Зар не видите да ћете погинути! – викао је човек. Узалуд.

Црни дим зачас јој је испунио очи, нос и плућа. За тренутак је застала пред јаром која као да је избијала из ужарене високе пећи. Онај исти човек поново ју је сустигао, зграбио и повукао назад.

– Ако нећете да ми помогнете, пустите ме да ја то урадим сама! – издрала се на њега и силовито истргла руку.

Декстер Баксли лежао је све време на земљи и посматрао шта се догађа. Жарко је желео да помогне својој службеници, али је знао да не сме да трчи нити да диже нешто тешко. Шта ова мршава Наоми може сада сама да уради, размишљао је. Па она ни пет килограма није у стању да подигне! Полако се дигао и почео остале људе да тера и моли да иду и помогну јој.

– Сувише је врело тамо – одговорио је један. – Нема изгледа да спасемо возача – додао је други. Бакслн је преклињао, али нико није кренуо за Наоми.

Откуд јој толика снага?

Возач Ален Мартин лежао је на стомаку и, лагано пузећи, покушавао да се удаљи од ватре која му је захватила и блузу и панталоне. Када је стигла до њега, Наоми је чула како неразговетним речима призива у помоћ. Трава око њега је горела, а неколико метара даље буктала су запаљена бурад.

Само што га је ухватила под мишке и почела да вуче даље од запаљене буради, нешто је експлодирало. Сигурно је неко буре одлетело у ваздух, помислила је. То је, међутим, била гума на великом точку камиона. Око Наоми су пштали парчићи ужарене гуме. Два су је ударила по голој руци и иза врата. Мартин је стално отварао уста, али речи се више нису чуле.

Неком невероватном снагом, за коју ни сама није знала откуд јој, и даље је вукла обамрлог возача. Његове панталоне и блуза још су горели. Сматрајући да је довољно далеко од запаљене буради и камиона, Наоми је легла преко Мартина не би ли својим телом угасила његову запаљену одећу.

Ватра се убрзо угасила па су се и остали охрабрили да приђу и помогну јој.

– Да ли је неко звао полицију и амбулантна кола? – викала је Наоми стављајући возачу под главу јастуче из својих кола. Једна жена донела је кутију са првом помоћи и Наоми је почела да му превија ране. Мартин је јечао од болова.

Убрзо су стигла кола прве помоћи. Мартина су пажљиво пренели у њих, а одмах затим појурили у болницу.

Полицајац је испитивао очевице, а када је дошао и до Наоми, она више није могла ни да се покрене, нити било шта да му објасни. Крајњим напором успела је да каже само своје име и адресу.

Два дана после удеса Наоми је била као у неком сну. Ране и опекотине по рукама, ногама и врату нису биле тешке и брзо их је излечила. Данима је мислила шта је са настрадалим возачем. Нико није знао да јој каже ни како се он зове, ни у коју је болницу смештен. Распитивала се по свим клиникама.

Две недеље после удеса код ње су се појавиле Мартинова мајка, баба и тетка. Адресу Наоми Клинтон дао им је полицајац који је обавио увиђај после удеса. Дошле су да јој захвале што је Мартина спасла сигурне смрти. Опекотине другог и трећег степена, рекле су јој, захватиле су Мартину велики део леђа и ногу и лекари су му на тим местима пресадили нову кожу.

Наоми је после тога често посећивала Мартина у болници. После месец дана лечења његово име је избрисано са листе тешких болесника, а након после два месеца отпуштен је из болнице. Убрзо је нашао нови посао и уз редовну рехабилитацију полако се враћао уобичајеном животу.

●●●

Комисија Карнегијеве фондације за изузетне примере храбрости доделила је Наоми Клинтон сребрну медаљу и новчану награду од пет хиљада долара. Ова медаља се, иначе, ретко додељује и мали је број особа у Сједињеним Америчким Државама које њоме могу да се похвале. Новчану награду Наоми је поделила са возачем Аленом Мартином.

М. Ђ.

Илустрово: Бранд Јовановић

gumene
bombone
Jabuka
Ananas
Dinja
Soko
Štark

МОДЕСТИ БЛЕЗ

Зла Суки

II ДЕО

ЦРТА И ПИШЕ: ПИТЕР О ДОНЕЛ (PETER O' DONNEL)

МОДЕСТИ И ВИЛИ У ПОТРАЗИ ЗА ШВЕРЦЕРИМА ДРОГЕ ПРЕТРАЖУЈУ МОРСКО ДНО ГДЕ ЈЕ БИЛА УСИДРЕНА СУМЊИВА ЈАХТА...

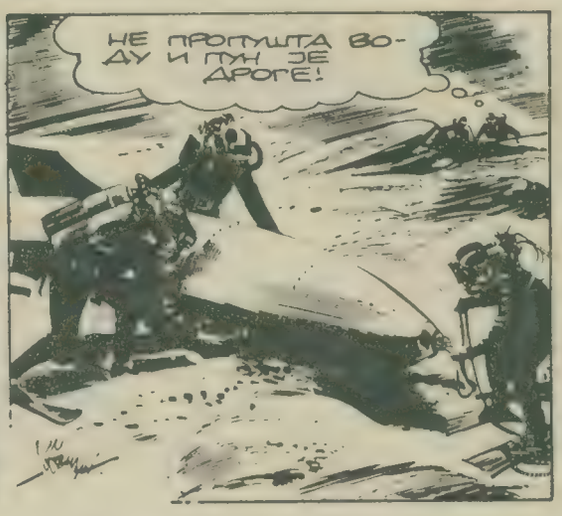

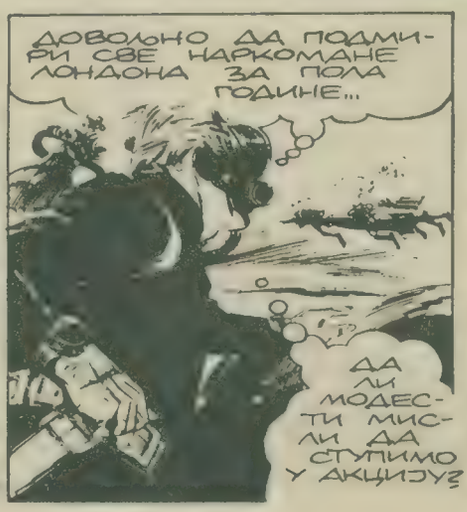

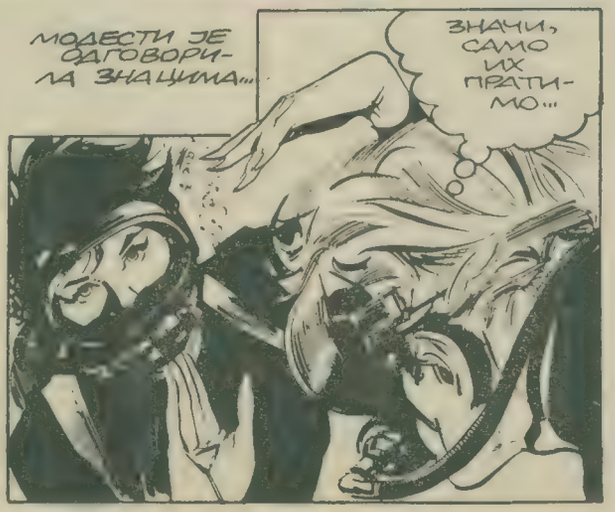

ПОЛАКО СУ ПЛИВАЛИ ЗА КОНТЕЈНЕРОМ...
ИДУ КА ОНИМ СТЕНАМА КОЈЕ СЕ ОКОМИТО СПУШТАЈУ У МОРЕ!
НЕСТАЛИ СУ! МОРА ДА ПОСТОЈИ НЕКА ПОДВОДНА ПЕЋИНА!
ЉУДИ-ЖАБЕ СУ ИЗРОНИЛИ СА СВОЈИМ ТЕРЕТОМ И КРЕНУЛИ ОСВЕТЉЕНИМ ХОДНИКОМ...
МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ ИХ ПОСМАТРАЛИ...
МУДРО И СМИШЉЕНО! ИЗБАЦИШ ТЕРЕТ НА ДНО, А ОНДА ГА ПОДЗЕМНИМ ХОДНИЦИМА ИЗВУЧЕШ НА ОБАЛУ...
А ДА ТЕ НИКО НЕ ВИДИ!
ОСТАВИ БОЦЕ! ИДЕМО ЗА ЊИМА!
КЛАДИМ СЕ ДА СЕ ГОРЕ НАЛАЗИ НЕКА КУБА!
МОЖДА БИ БИЛО ПАМЕТНИЈЕ ДА ОДЕМО ДО КОЛА, ДА СЕ БОЉЕ НАОРУЖАМО!
НЕ ОЧЕКУЈУ НАС И НЕМА ИХ МНОГО! СНАЋИ ЋЕМО СЕ СА ОВИМ ШТО ИМАМО!
УЗМИ МОЈ НОЖ, А ЈА ЋУ КОЛТ...
САМО, НЕ ТРЕБА ПРЕНАГЛИТИ!
ОНИ РАСТУРАЈУ ДРОГУ...
...ШТО ЈЕ РАВНО УБИСТВУ!
ТАЧНО! ОТКРИЋЕМО ИХ И ОНДА ПРЕДАТИ ПОЛИЦИЈИ!
НАДАЈМО СЕ ДА НИЈЕ ДАЛЕКО! ПРЕД-СТОЈИ НАМ ТЕЖАК ПОСАО!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, НЕ МОЖЕШ СЕ ЖАЛИТИ ДА НИЈЕ УЗБУДЉИВО!
ЗАВРШИМО С ТИМ!

ХОДНИК ЈЕ ВОДИО ДО СТЕПЕНИЦА И НЕКИХ ТЕШКИХ ВРАТА...

НИЈЕ ЗАКЉУЧАНО! МОЖДА ИМАЈУ АЛАРМ!

МОРАМО РИЗИКОВАТИ! ОТВАРАЈ!

ВРАТА СУ СЕ НЕЧУЈНО ОТВОРИЛА...

МРАЧАН ПОДРУМ!

ИЗНЕНАДА, БЛЕСНУО ЈЕ СНОП СВЕТЛОСТИ...

АКО МРДНЕТЕ, ПУЦАМ!

ПУШКАНА ЦЕВ ПРЕТИЛА ЈЕ ЖЕНИ ВЕЗАНОЈ ЗА СТОЛИЦУ...

ТО ЈЕ ГЕРТИ!

БАЦИ ОРУЖЈЕ, ОКРЕНИ СЕ КА ЗИДУ И РУКЕ УВИС ИЛИ ПУЦАМ У СТАРИЦУ!

ДЕЦО, ПОСЛУШАЈТЕ! НЕ ШАЛИ СЕ!

МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ БЕСПОМОЋНО СТАЈАЛИ...

ЗНАЛА САМ ДА НЕЋЕТЕ ДОЗВОЛИТИ ДА УБИЈУ СИРОТУ СТАРИЦУ!

ТАДА СУ УШЛА ДВОЈИЦА И ОДВЕЗАЛА ГЕРТИ...

САД ИХ ВЕЖИТЕ! ПУЦАЈТЕ АКО СЕ БУДУ ОПИРАЛИ!

НАДАМ СЕ ДА ЗНАТЕ КО САМ... СУКИ!

ЗАБРИНУЛА САМ СЕ ШТО СТЕ ПОЧЕЛИ ДА СЕ РАСПИТУЈЕТЕ ЗА МОЈУ ФИРМУ...

ОНДА СТЕ ЗАТРАЖИЛИ МОЈУ ПОМОЋ И ДАЛИ МИ ПРИЛИКУ ДА ВАС ЗАВАРАМ...

ИДЕМО ГОРЕ У СОБУ! ЧЕКА МЕ МОЈА ШОЛОЈА ЧАЈА!

КУЋА ЈЕ ВЕОМА ЛЕПА, ЗАР НЕ... РАДИЛА САМ У ЊОЈ НЕКАДА ДАВНО...
... И САСВИМ СЛУЧАЈНО ОТКРИЛА ХОДНИК ДО МОРА...
НЕ ГУШИТЕ У МОЈОЈ СОБИ! ТО МОЖЕ БИТИ ЛОШЕ ПО ВАС!
ОХ! ИЗВИНИТЕ!
ЕВО ПОСЛЕДЊЕ ПОШИЉКЕ! ВЕОМА СКУПОЦЕНА, ПОСЕБНО ХЕРОЈИН! ЦЕНЕ ТАКО РАСТУ ОВИХ ДАНА...
ТИ СИ, ЗНАЧИ, СУКИ И СТОЈИШ ИЗВ ТРГОВИНЕ ДРОГОМ... ЛУТАШ ГРАДОМ КАО ГЕРТИ И...
ТАЧНО! КРИЈЕМ СЕ ИЗА ОНЕ КЊИЖИЦЕ КОЈУ СВИМА НУТКАМ!
ТИ, ТИ ЗЛА, ОКРУТНА БАБЕТИНО!
НЕМОЈ ТО ВИШЕ ДА ПОНОВИШ, ДА ТИ НЕКИ ОД МОМАКА НЕ БИ УНАКАЗИО ЛИЦЕ!
МОМЦИ СУ ХТЕЛИ ОДМАХ ДА ВАС УБИЈУ, АЛИ ЈА САМ ИПАК ЖЕЛЕЛА ДА ПРОБАСКАМО!
ПОНОСИМ СЕ СВОЈИМ ПОСЛОМ И СИГУРНА САМ ДА ВАС МНОГО ТОГА ЗАНИМА...
ТИ ПРОДАЈЕШ ПАКАО И СМРТ! И ТИ ЈЕ ЗАСЛУЖЕШ!
ПОЛАКО, БУДИ ФИНА!
НИСАМ УВЕК ТРГОВАЛА ДРОГОМ! ТЕК ПРЕ КОЈУ ГОДИНУ ДОШЛА САМ ДО ОТКРИЋА КОЈЕ МЕ ЈЕ ДОВЕЛО НА ПРАВИ ПУТ!
ОТКРИЛА САМ ДА ЧОВЕК МОЖЕ ДА СЕ ОБОГАТИ ЗАХВАЉУЈУЋИ НАСИЉУ!
АКО НЕМАШ СКРУТУЛА, МОЖЕШ ДА КРЕНЕШ СА МАЛИМ КАПИТАЛОМ...
...А ВАША ЈЕ НЕВОЉА ШТО СТЕ ПУНИ ОБЗИРА!

САМА САМ ВОДИЛА ПОСАО! ТО ЈЕ ЛАКО КАД СЕ КОРИСТИШ СТРАХОМ И ТАЈНОМ!
ХА, ТАЈАНСТВЕНА ОСОБА! А ОДАКЛЕ ВАМ ИМЕ СУКИ?
ЉУДИ СЕ ПЛАШЕ ТАЈАНСТВЕНИХ ОСОБА! А ИМЕ... ИЗАБРАЛА САМ ИМЕ СУКИ, ЈЕР МИ СЕ ТАКО ЗВАО ПАС!
ОНА ЈЕ ЛАКНУТА!
НИСАМ! ВРЛО САМ ПРАКТИЧНА! САМА НАЛАЗИМ ВЕЗЕ, ДОБАВЉАМ ДРОГУ... МОГЛИ БИСТЕ РЕЋИ БАР КОЈУ РЕЧ ПОХВАЛЕ...
ЕТО, УЖИВАЛА САМ У РАЗГОВОРУ! КАСНО ЈЕ...
"...А ОСТАЛО НАМ ЈЕ ЈОШ МНОГО СТВАРИ ДА УРАДИМО ПРЕ НЕГО ШТО СЕ РАСТАНЕМО!
ЛАФТИ, ВИ ДОВЕЗИТЕ БРОДИЋ, А СЛЕШЕР И ЧАЛКИ ЋЕ СМЕСТИТИ ОВО ДВОЈЕ НА СИГУРНО!
ИМАМ ЈОШ ЈЕДАН КОНТЕЈНЕР! ОВАЈ ЈЕ ЗА ВАС! ЗАТВОРИЋЕМО ВАС У ЊЕГА!
ОНДА ЋЕМО ВАС БАЦИТИ У МОРЕ И САЧЕКАТИ ДА ПОТОНЕТЕ! ТРЕВА САМО ПОДЕСИТИ ВЕНТИЛ"
ЧАЛКИ ЋЕ ТО УРАДИТИ... ЈА СЕ НЕ РАЗУМЕМ У ТЕХНИКУ...
ВИЛИ МИ НЕШТО СИГНАЛИЗИРА...
У ТУНЕЛУ...
МИЛО МИ ЈЕ ШТО СТЕ УЛЕТЕЛИ У МОЈУ ЗАМКУ!
ДА САМ БАЦИЛА ВЕЋУ УДИЦУ, ВИ БИСТЕ ПОСУМЊАЛИ!
ОХ! КАКО ЈЕ ОВДЕ ХЛАДНО! ПОЖУРИМО!
А САД ЛЕПО И МИРНО УЂИТЕ У КОНТЕЈНЕР ДА СЛЕШЕР НЕ БИ МОРАО ДА УПОТРЕБИ СВОЈ НОЖ!

МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ ЛЕГЛИ НА ДНО КОНТЕЈНЕРА...

САД ЗАТВОРИ!

ЗБОГОМ, И СРЕЋАН ПУТ!

ДВА ЗАВРТЊА СУ ПРИЧВРСТИЛА ПОКЛОПАЦ КОНТЕЈНЕРА...

ПО-ТРУДИТЕ СЕ ДА БУДЕ БРЗО И ЛАКО! ПОСЛЕ ДОЂИТЕ!

ДОБРО!

СУКИ ЈЕ ПОСМАТРАЛА КАКО КОНТЕЈНЕР НЕСТАЈЕ...

А УНУТРА...

ВИЛИ МИ ЈЕ ДАО ЗНАК ДА СЕ НЕ МРДАМ! МОРАМ ГА ПОСЛУШАТИ!

СВЕ ШТО ИМАМ ЈЕ БАТЕРИЈА...

МОРАМ БИТИ БРЗА! ВАЗДУХ ПОНЕСТАЈЕ!

ООООО

ВИЛИ ЈЕ СКИНУО ПРСТЕН...

ТАЈ ПРСТЕН СЕ РАСТАВЉА У ДВА ДЕЛА ПОВЕЗАНА ТАНКОМ ЖИЦОМ...

САВИТЉИВА ЧЕЛИЧНА ТЕСТЕРА СА ДИЈАМАНТСКОМ ПРАШИНОМ...

КАД БИ МОГАО ДА ПРЕРЕЖЕ ЗАВРТАЊ...

САМО ДА НАМ НЕ НЕСТАНЕ ВАЗДУХ... ОПУСТИ СЕ... ПОЛАКО ДИШИ...

БРОД ЈЕ ВУКАО КОНТЕЈНЕР ПРИВЕЗАН УЖЕТОМ...

ЧОВЕК-ЖАБА ЈЕ ОТВОРИО ВЕНТИЛ ДА БИ КОНТЕЈНЕР МОГАО ДА ПОТОНЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ПРИНЦЕЗА ШТЕДИ КИСЕОНИК...

6

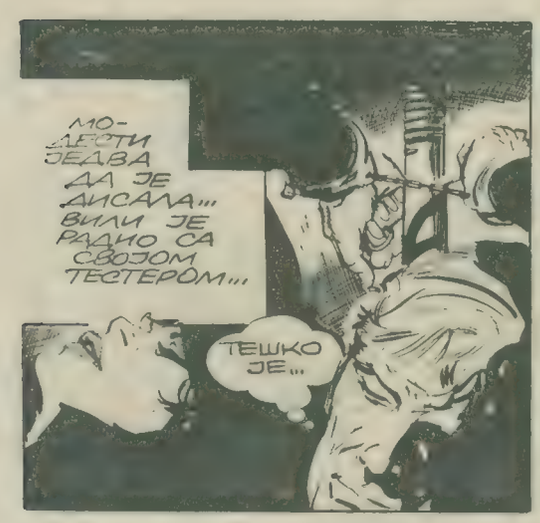

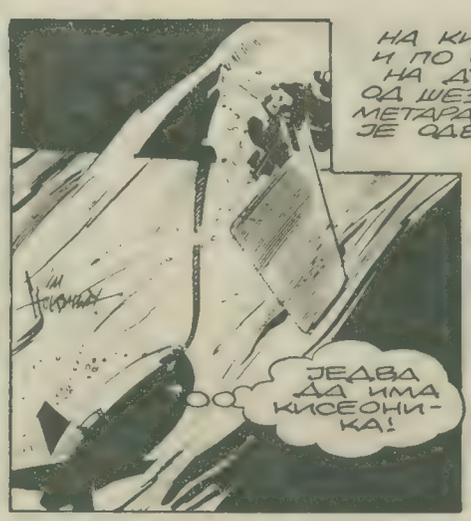

ВИЛИ И МОДЕСТИ СУ БИЛИ ПОЛУСВЕСНИ...

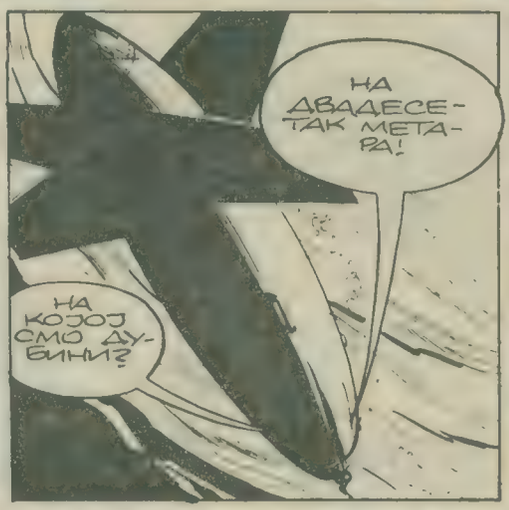

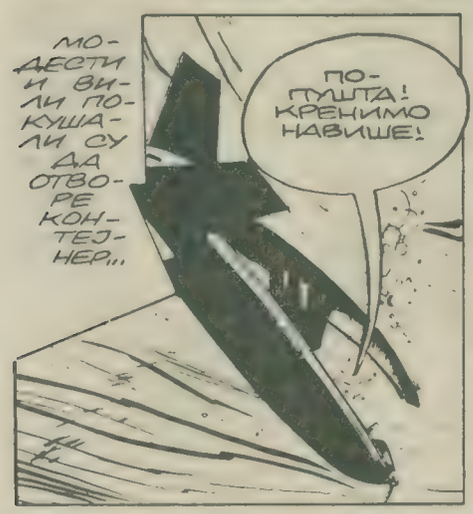

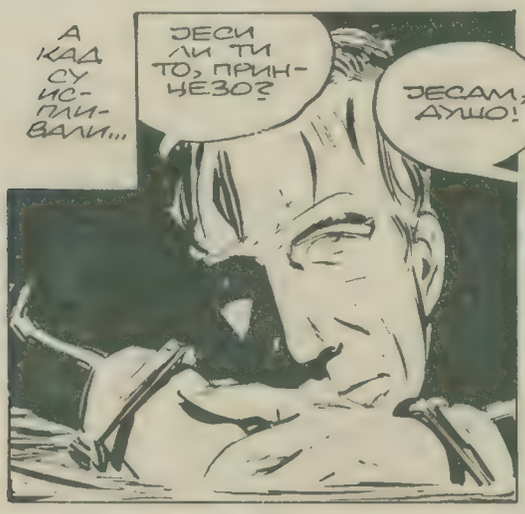

ПОСЛЕ ПОНОЋИ МОДЕСТИ И ВИЛИ ДОПЛИВАЛИ ДО ЈЕДНЕ СТЕНЕ...
ГЕРТИНА БАНДА НИЈЕ УЗЕЛА АУТО!
НИСУ НИ ПОКУШАЛИ! ЧЕКАЛИ СУ ДА СВАНЕ ПА ДА ГА БАЦЕ У МОРЕ!
Е, ПА НЕЋЕ ИХ НАЋИ! А ШТА ЋЕМО СА ГЕРТИ?
ТИ НЕЋЕШ НИШТА! АЛИ ЈА ЋУ ЈЕ...
...СРЕДИТИ ЧИМ ЈЕ УГЛЕДАМ!
МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ СЕ СПРЕМИЛИ ЗА АКЦИЈУ...
ЈЕДНОСТАВНО!
КАКО ЋЕМО? ЈЕДНОСТАВНО ИЛИ КОМПЛИКОВАНО?
НЕ ВОЛИМ ДА СЕ ШУЊАМ! РАЗВАЛИЋЕМО ВРАТА!
У ГЕРТИНОЈ КУЋИ...
ПОЛИЦИЈСКА КОЛА!
ЗАБОГА!
НЕ ПАНИЧИ, ЛЕФТИ! УВЕК СМО СПРЕМНИ ЗА ОДЛАЗАК! ОНА КОЛА ЋЕ НАМ ПОСЛУЖИТИ!
ДОК СУ СЕ МОДЕСТИ И ВИЛИ ПРИБЛИЖАВАЛИ КУЋИ, ЗАЧУО СЕ ПУЦАЊ, КРИК И БРУЈАЊЕ МОТОРА...
ИДУ ПРАВО НА НАС! СКАЧИ!
СУКИ И ЊЕНИ МОМЦИ У ПОЛИЦИЈСКИМ КОЛИМА!
СТОЈ!
БРУКИ!
БИО ЈЕ ТО ИНСПЕКТОР БРУК, ШЕФ ОДЕЉЕЊА ЗА ДРОГУ...
МИСЛИО САМ ДА СТЕ МРТВИ!
ЈЕ Л' ТИ ТО РЕКЛА ГЕРТИ?
О ЧЕМУ ПРИЧАШ? СВИ СУ ПОЛУДЕЛИ! ЉУДИ У ОНИМ КОЛИМА СУ УБИЛИ ПОЛИЦАЈЦА!
УХВАТИЋЕМО ИХ!
ЗАТИМ...
БРУКИ, ЈА ЋУ ТИ ИСПРИЧАТИ НАШУ ПРИЧУ, А ОНДА ЋЕШ ТИ СВОЈУ!

ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ ДА ГЕРТИ ТРГУЈЕ ДРОГОМ? ОНА ЈЕ СУЖИ?
АКО ТО НЕ ЗНАШ, ШТА СИ ТРАЖИО У ЊЕНОЈ КУЋИ?
ЧЕКАЈ, ПОЛАКО... ЈА САМ ТРАЖИО ВАС! КАД САМ ЧУО ДА СТЕ ОДЈУРИЛИ У ШОРН, ПОШАО САМ СА ВАМА!
ТАКО САМ ОТКРИО ДА СТЕ ПОШЛИ НА РОЊЕЊЕ УСРЕД НОЋИ И ДА НИСТЕ ИЗРОНИЛИ!
ТАЧНО!

ДОК СУ ПРАТИЛИ УКРАДЕНА ПОЛИЦИЈСКА КОЛА...
НАРЕДИО САМ ОВДАШЊЕМ НАРЕДНИКУ ДА СПРОВЕДЕ ИСТРАГУ, А ЈА САМ ХТЕО ДА ОДСЕДНЕМ НЕГДЕ ВАН СЕЛА...

...ПА МЕ ЈЕ ПОВЕ ЗАО ДО СТАРЕ ДАМЕ ИЗ СИВЕ КУЋЕ...
А КАД -АМО...

НАРЕДНИК ЈЕ ЗАРАДИО МЕТАК У РАМЕ, А И МИ СМО БИЛИ НА НИШАНУ!

УКРАДЕНА КОЛА СУ СКРЕНУЛА С ПУТА...
НЕ ПРИБЛИЖАВАЈ СЕ ПРЕВИШЕ!
ШТА ЋЕМО С БРУКИЈЕМ? НЕКЕ ДОЗВОЛИТИ ДА ПРИМЕНИМО НАШЕ МЕТОДЕ!

ДОЂИ ОВАМО И ПАЗИ! КЛИЗАВО ЈЕ!

МОДЕСТИ ЈЕ ЗАМАХНУЛА И...
ОХ! СИРОМАХ! ОКЛИЗНУО СЕ И ОНЕСВЕСТИО!
ОВАКО ЈЕ ЈЕДНОСТАВНИЈЕ!

ГУРНИ МУ МАЛО АНЕСТЕТИКА ПОД НОС ДА СЕ НЕ ПРОБУДИ БАР ЈЕДАН САТ!
ДОБРО!

...ОНДА ЋЕМО ГА ПУСТИТИ ДА ДОЂЕ ДО КУЋЕ И ПОХАПСИ ТЕ НИТКОВЕ!

ВИЛИ! ДОНЕСИ МИ ОНУ СТВАРЧИЦУ СА УЖЕТОМ И МАЛИМ ЛЕНГЕРОМ!

НА УСКОМ СТРМОМ ПУТЕЉКУ...

НИСУ ТО ПОЛИЦАЈЦИ ВЕЋ ВИЛИ И МОДЕСТИ!

ГЛУПОСТ! ОНИ СУ **МРТВИ!**

УОСТАЛОМ, АКО ТО НИСИ ДОБРО ИЗВЕО, РЕЋИ ЋУ СЛЕШЕРУ ДА СЕ ПОБРИНЕ ЗА ТЕБЕ!

Н... НЕ... **СИГУРНО** МИ СЕ УЧИНИЛО!

СЛЕШЕР ЋЕ СЕ ОВДЕ САКРИТИ И ПУЦАЋЕ У СВАКОГА КО НАЂЕ!

РАЗУМЕМ!

НА ВРХУ СТЕНЕ...

ОДАВДЕ НЕЋЕМО УСПЕТИ!

У ПРАВУ СИ! ОСТАВИЛИ СУ И ОНОГ ТИПА!

ПОКУШАЋЕМО КРАЋИМ ПУТЕМ!

ЈОШ НИСАМ БАЦАО УЖЕ НА ДОЛЕ!

ЗНАМ! АЛИ АКО СЕ ЛЕНГЕР ДОБРО ЗАКАЧИ, ИМАМО ШАНСЕ!

ПОСАО ЈЕ ОБАВЉЕН КАКО ТРЕБА...

ВИДИМО СЕ ДОЛЕ, ПРИНЦЕЗО! СТИЋИ ЋЕМО ПРЕ СУКИ!

КРЕЋЕМ!

МОДЕСТИ ЈЕ КОНТРОЛИСАЛА СПУШТАЊЕ ПОМОЋУ ДВЕ РУМИЦЕ...

СУКИ ЈЕ СТИГЛА ДО СКРИВЕНЕ ЛУКЕ...

ИМАЛИ СМО СРЕЋЕ! УОСТАЛОМ...

...ВОДИЋЕМО НАШЕ ПОСЛОВЕ У НЕКОЈ ДРУГОЈ ЗЕМЉИ! ВЕЋ САМ ЗАМИСЛИЛА...

ИЗНЕНАДА...

10

МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ СЕ ПОЗДАВИЛИ СУКИНОМ ПРАТЊОМ...

ТРЕБАЛО БИ ДА ПОРАЗГОВАРАМО ПРЕ НЕГО ШТО НЕШТО УМИНИШ!
ОНА ДВОЈИЦА СУ ВЕЋ ГОТОВА!
СКОНЧАЛИ СУ ЛАКШЕ НЕГО ТВОЈИ СИРОТИ КЛИЈЕНТИ!

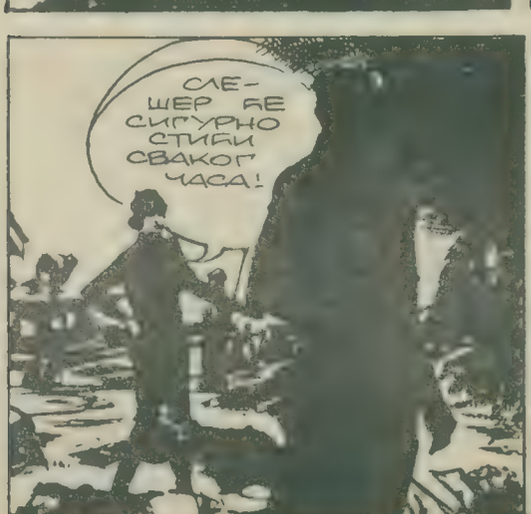

...А ОНДА ЈЕ ЗАЧУО ГЛАС ЧОВЕКА ЗА КОГА ЈЕ МИСЛИО ДА ЈЕ МРТАВ...
СЛЕШЕРЕ, САМО СИ ЈОШ ТИ ОСТАО...
САД ЈЕ И ТЕБЕ СНАШЛО ОНО ДО ЧЕГА СИ ДРУГЕ ДОВЕО!
ВИЛИ СЕ ВРАТИО ДО ОБАЛЕ...
ШТА ЋЕМО С ОВИМ?
БАЦИ ГА У БРОДИЋ С ОСТАЛИМА!
ИНСПЕКТОР БРУК ЈЕ ДОШАО СВЕСТИ...
ОКЛИЗНУО СИ СЕ КАД СИ ИЗЛАЗИО ИЗ АУТОМОБИЛА!
ЋУТИ! ПРАВА СИ ЛАЖЉИВИЦА, МОДЕСТИ!
ТО БАШ НИЈЕ ЛЕПО ОД ТЕБЕ ПОСЛЕ СВИХ ПЕРИПЕТИЈА КОЈЕ СМО ПРЕЖИВЕЛИ...
НЕЋЕШ МИ РЕЋИ ДА СТЕ СЕДЕЛИ КРАЈ МЕНЕ И ПУСТИЛИ СУКИ ДА НЕСТАНЕ?
ДА! ОНА ЈЕ СТВАРНО НЕСТАЛА!
БРОДИЋ ЈЕ ПОЛАКО ПЛОВИО КА ПУЧИНИ...
СУКИ И ЊЕНИ МОМЦИ СУ ОТПЛОВИЛИ, АЛИ ИЗГЛЕДА ДА ИМ СЕ БРОД ЗАПАЛИО!
ОЧИГЛЕДНО! А ВАС ДВОЈЕ СТЕ СВЕ ВРЕМЕ ОВДЕ МИРНО СЕДЕЛИ!
КАКВА ЕКСПЛОЗИЈА! НЕМАЈУ ШАНСЕ ДА ПРЕЖИВЕ!
ОТКУД ЗНАШ! МОЖДА НЕКО СКОЧИ...
...И УСПЕ ДА ДОПЛИВА ДО ОБАЛЕ! ШТА КАЖЕТЕ НА ТО?
ВЕРУЈ МИ, БРУКИ! НЕМА ПРЕЖИВЕЛИХ!
ХОЋЕТЕ ЛИ СА МНОМ ДО СУКИНЕ КУЋЕ?
НЕ, БРУКИ! МАЛО СМО УМОРНИ!
ТАМО ТЕ ЧЕКА НАЈВЕЋА ПОШИЉКА ДРОГЕ... ДИЛИ ЧУЈ, НЕ ПОМИЊИ НАС У ИЗВЕШТАЈУ...
ВАЖИ! ОТКУД ЗНАШ ДА ТО И МОДЕСТИ ХОЋЕ!
ЗНАМ! ПУСТИМО ЈЕ САД ДА СПАВА!
ЛАКУ НОЋ, БРУКИ!
КРАЈ

ВЕК АНДРИЋА, АНДРИЋ У ВЕКУ

У беседи при откривању споменика Бранку Радичевићу великан наше и светске књижевности изрекао је мисао која и те како важи за њега самог: „Правом песнику и његовом делу ни време ни људи не могу ништа”

МОЈ ИВО

Три године пре смрти Андрић је у октобру 1972, поводом осамдесетог рођендана, последњи пут посетио Вишеград, место своје ране младости, коме се одужио романом „На Дрини ћуприја”. Тада се, после много година, догодио и овај дирљиви сусрет који је снимио фоторепортер „Политике” Петар Оторанов.

Из родног Травника малог Иву су у повоју однели у Сарајево где су му живели родитељи. Али, како му је отац умро кад је дечак имао само две године, прихватају га тетка и теча у Вишеграду и ту завршава основну школу. Међутим, о њему је свакодневно, нежно и предано, као о свом детету, бринула и Ајкуна Хрељић коју је Андрић називао помајком.

Као угледан дипломата, већ признат писац и академик, Андрић је годинама долазио из раскошних метропола у вишеградску касабу, код своје Ајкуне. И кад је добио „оног Нобела”, он је за њу био и остао болешљиви, добри и паметни – „мој Иво”.

И САЊАНА ЛЕПОТА СЕ ПЛАЋА

Тачно пре сто година, 10. октобра 1892, у Доцу надомак Травника, рођено је једино дете Антуна, школског послужитеља, и Катарине Андрић, домаћице, син Иван, доцније широм света познат као – Иво Андрић.

Ово је само прегршт Андрићу тако својствене, непоновљиве и пословичне мудрости. Мисли су поређане по азбучном реду: тако је овај скроман избор истовремено и својеврсна азбука људског живота и постојања.

АМАЈЛИЈА

У мирној власти разума амајлије нису потребне.

БОРБА

Наша судбина на земљи сва је у борби против квара, смрти и нестајања, а човек је дужан да истраје у тој борби и онда кад је потпуно безизгледна.

ВЛАСТ

У мутном времену власт престаје да разазнаје правог од кривог.

ГОРЧИНА

Горчине се не треба бојати; горчина значи растанак; а растанци су неизбежне станице на путу савршенству.

ДАЉИНА

Даљино, мајко свих жеља!

ЂАВО

Наши су доживљаји често тако замршени и тешки да није чудо што их људи правдају учешћем самог Сатане, настојећи тако да их објасне или бар учине лакше подношљивим.

ЕУФОРИЈА

Кад год човек осети потпуно задовољство са собом, са свим око себе и са оним што је било и што ће бити, то представља за њега опасан тренутак, потпуну демобилизацију оног најнужнијег, минималног опреза који је везан са постојањем и одржавањем сваког живог бића. У таквом тренутку пуне еуфорије, кад осећате потребу да према сваком будете и љубазни и поверљиви, наилазе на вас неприметне ситне или крупне непријатности.

ЖЕНА

Жена стоји као капија, на излазу као и на улазу овог света.

ЗЛО

Зло и несрећа и немир међу људима су стални и непролазни.

ЖИВОТ

Сви прави животи су лепи и тешки.

ИМЕ

У нас има таквих људи, нарочито у мањим, издвојеним срединама, који вам кажу своје име као да се ради о имену неке општепознате светске фирме.

ЈА

Од себе се не може оздравити.

КЊИГА

Шта је једна књига, па и најлепша, кад човек зна да постоје стотине и хиљаде других књига?

ЛАЖ

Заразна је и разорна моћ лажи.

ЛЕПОТА

И сањана лепота се плаћа.

ЉУБАВ

При растанцима се љубавници најлакше одају.

Илустровао: Ивица Кољанин

МАЈСТОРСТВО

Сваки добар мајстор увек је незадовољан и својим послом и онима који му помажу.

МЛАДОСТ

Младост једина и без новца уме да буде срећна.

МРЖЊА

Мржња лако налази свенове потврде за своју оправданост.

НАСИЉЕ

Кад се насиље покаже као немоћно и неспособно да реши постављени задатак, оно се окреће против насилника.

НЕСРЕЋА

Сигурно је да многи људи целог свог живота и не слуте како несрећних људи има на свету.

НОВАЦ

И сунце понекад помрча, а дукат у џепу увек је дукат.

НОЋ

Ноћу прошлост у човеку јаче говори.

ЊЕГОВО

Увек се нађе птица која одлети и дојави цару или царским људима да је изречено његово име, и ко га је изрекао, и како.

ОСТВАРЕЊЕ

Сва су велика остварења само низ савладаних тешкоћа.

ПИСАЦ

Писац треба да заноси читаоце а не да сам пада пред њима у заносе.

РАТ

У наше време и највећи ратови и најсавршеније победе ретко и непотпуно решавају питања због којих се ратовало и победило, али зато отварају редовно велик број нових и тешких питања.

СМРТ

Сви смо ми мртви, само се редом сахрањујемо.

ТАМНИЦА

Ако хоћеш да знаш каква је нека држава и њена управа, и каква им је будућност, гледај само да сазнаш колико у тој земљи има честитих и невиних људи по затворима, а колико зликоваца и преступника на слободи.

ЋУТАЊЕ

Како корисно и добро могу да говоре људи који умеју да ћуте!

УМНИ РАД

На подручју умног рада нема заузетих места.

ФАШИЗАМ

Одговор на сва питања о тешким неправдама и злочинима међународних размера, какве је починио фашизам, треба пре свега тражити у раду за другачије и боље уређење друштва и света, у организованој и непоштедној борби против мрачних сила које своју власт и своју „идеологију" остварују на гробовима племенитих људи.

ХВАЛИСАВОСТ

Шта ти вреди да имаш и имање и силу, кад је немаш коме показати.

ЦЕНА

Многи постигну оно што су хтели, а изгубе себе.

ЧАНКОЛИЗ

Тешки су зли господари, али су још теже њихове насилне и дрске слуге и чанколизи.

ЧОВЕК

Бити човек, рођен без свога знања и без своје воље, бачен у океан постојања. Морати пливати. Постојати. Носити идентитет. Издржати атмосферски притисак свега око себе, све ударе, непредвидљиве и непредвиђене поступке своје и туђе, који понајчешће нису по мери наших снага. А поврх тога, треба још издржати и своју мисао о свему томе. Укратко: бити човек.

ЏЕМ СУЛТАН

...Џем је мислио живо и јасно, како мислимо само у часовима кад смо одвојени од једног боравишта а нисмо ступили на друго.

ШТИЋЕНИК

Често бива да моћни људи вуку упорно за собом, до краја, гомилу својих штићеника, не због тих штићеника, које нити познају нити цене, него због себе самих, јер је подршка и одбрана које пружају тим људима видан доказ њихове сопствене моћи и вредности.

Припремио: Иван Лончар

ЈУНАЦИ олимпијских игара

ЗЛАТО У ГРОБУ

На сахрани свога оца чувени амерички спортиста Карл Луис положио је златну медаљу освојену у трци на сто метара у Лос Анђелесу 1984. године у очеве руке. „Не брини", рекао је изненађеној мајци, „освојићу ја још једну". Тако је медаља отишла под црну земљу

Годину дана касније, 1988. на Олимпијским играма у Сеулу, Карл Луис се у финалу трке на сто метара нашао са светским рекордером Канађанином Беном Џонсоном. На половини ове брзе кратке стазе Луис је био на један и по метар иза Џонсона, уверен да ће га престићи. На осамдесет метара, односно двадесет метара од циља, разлика је и даље била метар и по у Џонсонову корист.

Бен Џонсон је први пролетео кроз циљ, окренуо се према Карлу Луису и, у знак победе, подигао десну руку увис. Луис му је пришао, честитао на освајању златне медаље и покуњено се повукао у свлачионицу.

А онда је објављено да се Џонсон, одмах после трке подвргнут медицинским тестовима, допинговао стероидима. Златна медаља му је одузета и предата другопласираном Карлу Луису који је трчао без помоћи анаболика.

Тако је Карл Луис испунио обећање дато мајци на очевом погребу.

Два преступа Џесија Овенса

На Олимпијади у Берлину 1936. године цео свет је био убеђен да ће славни амерички црни атлетичар Џеси Овенс као од шале победити у скоку удаљ. Само годину дана раније он је, скоком од 8,13 метара, поставио у овој атлетској дисциплини рекорд који није оборен следећих двадесет пет година.

Док је прилазио скакалишту, Овенс је угледао високог плавокосог немачког атлетичара како се загрева покушавајући да савлада растојање од 7,90 метара. Тај призор унео је у Овенса нервозу јер је одједном постао свестан напете атмосфере тих Олимпијских игара пред Други светски рат: нацисти су жудели да докажу „аријевску супериорност", нарочито када су у питању били црни такмичари.

Код првог квалификационог скока Овенс је, неочекивано за све посматраче, преступио. Како се због тога још више изнервирао, преступио је и у следећем покушају. Тако му је преостао још само један скок и, евентуално, елиминација.

Тада му је пришао високи плавокоси и плавооки Немац, по изгледу идеалан примерак аријевске расе, и рекао: „Ја сам Луц Лонг, а ти би могао ово да прескочиш и везаних очију. Пошто је скок за квалификације свега нешто преко седам метара, зашто не бисмо замислили да се линија одраза налази десетак центиметара испред званичне и скакали одатле? Тако нема бојазни да се преступи!"

Џеси Овенс се сложио, нервоза је ишчезла и, наравно, пласирао се за даља такмичења. У финалу Овенс је поставио нови олимпијски рекорд и освојио златну медаљу у скоку удаљ, другу од четири добијене на тој Олимпијади. Први му је честитао Луц Лонг док га је Хитлер стрељао очима.

Луц Лонг је погинуо у Другом светском рату борећи се за Немачку, а Џеси Овенс је касније написао: „Када би се претопиле све моје златне медаље и пехари, то не би било вредно ни као позлата пријатељству од 24 карата које сам гајио према Луцу Лонгу".

Награда за витештво

Двадесет четвртог септембра 1988. године, на Олимпијским играма у Сеулу, у току је било такмичење у једрењу. Ветар је дувао брзином од 35 чворова и правио хаос међу једрилицама. Џозеф Чан и Шо Хер, такмичари из репрезентације Сингапура, нашли су се у води када им је ветар преврнуо једрилицу.

Канађанин Лоренс Лерније, који је у близини једрио сам у другој трци и дисциплини, видео је шта се догодило, прекинуо своје такмичење и притекао им у помоћ. Када је спасао Сингапурце, који би се без његове помоћи подавили у брзацима у својим оптерећеним једриличарским прслуцима, Лерније је наставио своју трку, далеко иза такмичара испред којих се, пре тога, налазио.

Судије су Лернијеу признале друго место, позицију на којој је био пре него што је дављеницима притекао у помоћ, а Међународни олимпијски комитет доделио му је и специјалну награду за витешки гест.

„Правило број један у једрењу је помоћи колегама у невољи", изјавио је Лоренс Лерније покушавајући да ономе што је урадио прида што мање важности.

За то се и умире

Амерички бацач диска Ал Ертер једини је атлетичар у историји који је у истој дисциплини освојио златне медаље на четири узастопне олимпијаде. Њему је од свих најдража победа у Токију 1964. када се борио за своје друго злато.

Недељу дана пре почетка Олимпијаде Ертер је искидао хрскавицу на ребрима и лекар му је наредио да лежи и одмара се што је значило да се неће такмичити. Ертер с тим није могао да се помири и, добро уфачлован завојима преко кесица с ледом, догурао је до финала.

Сваки финалиста у бацању диска има право на шест хитаца од којих се бодује најдужи. После четири бацања Ертера су толико болела ребра да је одлучио да му пети хитац буде последњи, па како испадне.

Чим је пети пут завитлао диск, Ертер се од болова срушио. А када је дужина тог хица измерена, чуо је да је управо њиме поставио нови олимпијски рекорд.

„Под било којим другим околностима или се уопште не бих такмичио или бих одустао чим су болови постали неподношљиви. Али, ово је олимпијада, а за њу се и умире", изјавио је Ертер пре него што су га однели у болницу.

Тријумф после пола века

Године 1910. Јапан је анектирао Кореју и претворио је у своју колонију. У оно време није било ни говора о некаквим људским правима, култура и народни обичаји Кореје су гушени и младим Корејцима преостало је само да се што успешније баве спортом, нарочито трчањем, у чему су били далеко бољи од својих јапанских господара.

Млади корејски тркач на дуге стазе Сон Ки Чунг тренирао је до изнемоглости трчећи уз реку Јалу оптерећен врећицама песка у шорцу и камењем на леђима. Али, знао је да ће моћи да се појави на било каквом такмичењу једино под заставом империјалистичког Јапана.

На предолимпијским квалификацијама у маратону Сон Ки Чунг је надмашио све јапанске такмичаре и Јапанци су га, мада прилично нерадо, послали да брани њихове боје на Олимпијади у Берлину 1936. Морао је да наступи под јапанским именом Китеј Сон.

Чунг је у Берлину поставио олимпијски рекорд у маратону. На церемонији доделе медаље држао је погнуту главу док је стадионом, у част његове златне медаље, одјекивала јапанска химна.

Прави тријумф за Сона Кија Чунга дошао је педесет две године касније на Олимпијади у Сеулу, главном граду Републике Кореје, 1988. Седамдесетшестогодишњи бивши златни маратонац утрчао је у стадион са олимпијском бакљом високо у руци. Трчао је као младић, поносан на своју домовину. То је било оно право.

Бојана Дожић

Илустровао: Душан Е. Живковић

Рујно пре и после госпођице Пеливановић

ГДЕ ЈЕ РАСТАО ЗЛАТНИ БОР?

Некада био извор Кулашевац, затим Краљева вода, сада је део Партизанских вода

Партизанске воде су се одвајкада називале – Кулашевац, по истоименом извору који и сада постоји. У лето 1893. Златибор је посетио српски краљ Александар Обреновић. Са пратњом је сео да се одмори код извора хладне воде. На трави је и ручао. Одушевљен Кулашевцем, изразио је жељу да се извору промени име у – Краљева вода. Обећао је да ће на том месту подићи чесму.

Чесма са спомен-плочом и данас постоји. На мермерној плочи урезано је да је она дар краља Александра I. Међутим, не пише ког краља: Србија је имала два владара истог имена и нумеричке ознаке – Обреновића и Карађорђевића. Очигледно, аутор текста није знао шта ће да донесе будућност па је потоњим туристима оставио да погађају који се српски владар машио за џеп и пао у трошак!

Ако је Кулашевац већ једанпут променио име зарад оца отаџбине, ништа природније него да то учини и други пут, сада 1946. године. Тада је, наиме, Јосип Броз Тито питао Златиборце шта им је потребно и шта лично може да учини за њих. Био је у Ужицу за време рата, Ужичани га лепо пазили, па, ето, ред је да им се одужи. Златиборци нису много размишљали. Још пре рата носили су се мишљу да зарад туризма начине вештачко језерце на Краљевој води. Није било новца и пројекат је чамио у фиоци Љубише Ђенића из Чајетине. Титова понуда је дошла као дар с неба. Извадили су пројекат из фиоке и... тако је настало данашње вештачко језерце. Али, понуда је једно... Зли језици на Златибору тврде да се државна каса није претргла, језерце је настало претежно радном снагом и новцем златиборских сељака! Свеједно, месне власти нису заборавиле Титову племениту понуду и у знак захвалности промениле су име: Краљева вода постала је – Партизанске воде. Све у складу: Тито није био краљ, али је био партизански вођа!

На Златибору се може доживети најврцавији српски дух, чути много занимљивих прича, видети прекрасни пејзажи, али туристи су се укопали на Партизанским водама и – ни макац. Чак не знају да је израз „златиборски брзи воз" надимак једног човека

Име је остало, али језерце није задржало драж: његови становници и једини корисници су жабе које крекећу по целу ноћ. Неком приликом Тито је заноћио на Златибору у хотелу „Палисад" а жабе му нису дале мира. Пожалио се ађутанту, а овај примедбу пренео управи хотела. Управа је наврат-нанос нашла радника који су до вечери морали да потамане све крекетуше! Следеће ноћи председник Републике спавао је блажено као дете.

Снашао се Ера

У близини Партизанских вода је сточарска фарма. Додуше, до ње треба да се пешачи пет до шест километара, али шта је то за туристу на дивном златиборском ваздуху. А и треба видети споменик људске глупости. Настала као репродукциона сточарска фарма, највећа такве врсте на Балкану, она је требало да снабдева целу нашу бившу домовину расним примерцима говеда. Локални властодршци су нашли новац, огромну суму новца, стручњаци су све то лепо описали и потписали, пресечена је врпца, одржани поздравни говори и гле... када су из Немачке стигле купљене прве расне приплодне краве, испоставило се да животиње због дужине рогова не могу да прођу кроз врата стаја. Пуче брука, стручњака – оних што описаше и потписаше нигде, и да не би једног Ере – зло! Донео Ера тестеру, претестерисао кравама вишак рогова и решио проблем!

Фарма данас делује тужно и готово напуштено.

Златибор је прекривен шумама и пашњацима познатијим под називом – сувати. Некада су сувати били подељени у огромне целине па их је на целом Златибору било само шеснаест. Шеснаест сувата на површини од око две хиљаде и шест стотина хектара!

После силног натезања у Народној скупштини Србије, чајетински посланици Мијаило (пишу га и са Михајло) Јевремовић и Паја Поповић успели су да 1924. године издејствују одлуку по којој сувати постају власништво Окружног одбора. Од тада су златиборски пашњаци подељени у мање парцеле, а новац од закупа није се сливао само у касу Бановине. У знак захвалности Златиборци су двојици посланика подигли скроман споменик од камена. И данас стоји недалеко од чесме Кулашевац. Пободен је на ледини као колац, усамљен је и нико од гостију не зна да је баш захваљујући Мијаилу Јевремовићу настао туризам на Златибору!

Иначе, Мијаило је имао сина Андрију, момка стасалог за женидбу. Једна од првих гошћи у његовом, такође првом туристичком објекту, боље рећи бараци, била је извесна лепотица из Београда,

Кажу, извели Еру пред суд а он имао дугу и црну браду за разлику од судије који је био и ћелав и ћосав. Надобудни судија ће заједљиво: „По свему судећи, савест ти је црна као та твоја црна брада!" Гледајући представника правде право у лице, Ера одговори скрушено: „Немој тако, болан судијо, ако ћемо по бради ти савести и немаш!"

Златиборци никада нису пропуштали да се нашале на рачун власти, али и на рачун модерних тековина. Шездесетих година сељаци су навелико убеђивани да краве вештачки осемењавају код ветеринара. Када је неком приликом ветеринар дошао у једно златиборско сеоско домаћинство да обиђе теле настало таквом врстом оплођавања, домаћица га је увела у шталу и подвикнула телету:

– Устај, бре, дош'о ти је тата!

Док смо колима грабили од Ужица према Партизанским водама тражећи путоказ за Бајину Башту, зауставили смо се и обратили за помоћ сељаку који је поред пута чекао локални аутобус. Одмерио нас је и полако, као да му свака реч злата вреди, процедио:

– За Башту има два пута, откуд ја знам да л' ћете краћим или дужим!

Златиборски брзи воз

Заборављени споменик незаборавним људима Мијаилу и Паји

Тодор Гајовић – човек који је ушао у легенду

тички свет не зна да је то црно-бела фотографија, обојена вештом руком данашњих ретушера а затим поново снимљена. Изворну фотографију доста давно начинио је фотограф из Ужица Милорад Лазић звани Ланер. Пут га је нанео у село Доброселицу управо када је најстарији златиборски кириџија Тодор Гајовић кретао на пут. Тодор је лешице превалио на стотине километара. Због тога је добио надимак – „брзи воз"!

Био је и шерет. Једном је на путу заноћио код неког домаћина и у оџаклији угледао четири каиша сланине окачене о греду. Домаћин му је објаснио да су два каиша на почетку греде Бог, а два каиша на крају греде Богородица. Док су сви спавали, огладнели Тодор је појео два каиша и изјутра на растанку рекао домаћину: „Мој газда, нека те прати срећа, али, брате, много ти је и Бог и Бородица! Довољан ти је и Бог!"

Умро је Тодор, остала је слика. И остао је израз за сваког златиборског кириџију – брзи воз. Тако Тодора прво „обојише" а затим му преотеше надимак!

Златиборска висораван обухвата површину од око 3,5 хиљаде хектара. Веровали или не, Златибор постоји само као јединствено име, али не и као јединствена висораван. Њу, у ствари, чине висови Муртеница, Торник, Чигота... Највиша је Кобиља глава са 1178 метара.

Златибор се некада називао Рујно по манастиру Рујну који је пре стотинак и више година постојао у селу Биоска. Данашње име, кажу, добио је по златножутим боровима од којих није остао ни један.

Од старине Златиборци су се бавили сточарством или су као кириџије на коњићима разносили и продавали по Србији луч и катран. У хајдуке су се одметали за ситницу. Најненадмашнији су у шеретлуку.

Златиборци које називају кратко Ерама оличење су оштроумља и смеха.

Миленко Тодоровић

госпођица Пеливановић. Навалио Мијаило да је салеће због сина а она га упита: „Бога ти, Мијаило, је л' се жениш ти ил' твој син?!"

Довољан је и Бог!

На Партизанским водама се или шета или одмара на клупи. Јављање својима разгледницом неизбежно је. Прва на топ листи разгледница јесте слика у боји старог, измореног кириџије и натовареног коњића, а испод текст: Златиборски брзи воз. Турис-

ПЛАВИ ТОПАЗ – ЗРАЧЕЊЕМ

Лажно драго камење лепше од правог! Где то има?

Има у Холандији где су два физичара из Делфа дошла на генијалну идеју како да повећају приходе у својој малој истраживачкој лабораторији. Измислили су метод који им омогућава да топаз обоје у плаво. Разлог: то је боја која се на тржишту највише тражи, најцењенија је и најскупља. Али, у природи ју је веома тешко наћи – топази су најчешће безбојни, затим розе, златножути, боје шафрана. Како то Холанђанима полази за руком?

Топаз је драги камен велике тврдоће, састављен углавном од алуминијума и флуора, а јавља се у облику лепих кристала, често знатне величине. Да би постали плави, научници их зраче млазом електрона. Или још боље – бомбардују неутронима које емитује истраживачки нуклеарни реактор што им омогућава да постигну плаву боју на још већој дубини. Тренутно раде на томе да на исти начин „поправљају" дијаманте с грешком.

Посао цвета, а захваљујући томе што пружају услуге званичним „фалсификаторима" скупоценог драгог камења, научници коначно имају довољно новца да финансирају своја истраживања за која се иначе нико не занима. На жалост, њихова техника има дивнуману: ако неколико сати буде изложен јакој Сунчевој светлости, њихов плави камен избледи и врати се свом жутом оригиналу.

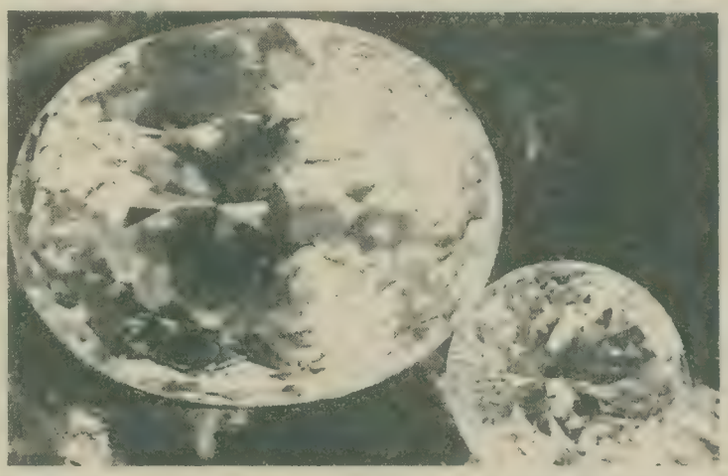

СКОРО ДА МУ И ШОФЕР НЕ ТРЕБА

Аутомобилска фирма „Фолксваген" израдила је свој модел „WV-Futura", а главни штос код ових кола с погоном на сва четири точка с електронским регулисањем је потпуно аутоматски систем паркирања на минималном простору уз помоћ ласерских и ултразвучних сензора. То није све: на другу ови исти сензори имају задатак да непрекидно мере растојање од суседних аутомобила и упозоравају сигналом на опасне „блиске сусрете".

СЛОБОДНО РАЗГОВАРАЈТЕ

Италијански проналазач Валерио Санфо направио је уређај помоћу кога сити можете да се изразговарате са својим биљкама. Санфо за њих прикључи електроде свога апарата и добија звуке које дешифрује као речи које одговарају појмовима „топлота", „хладноћа", „жеђ"... Познати ботаничар с Миланског универзитета Клавдио Лонго потврдио је ових дана да биљке заиста емитују необично пуцкетање реагујући на промене у средини која их окружује. Он такође сматра да се помоћу модерних инструмената ови звуци могу претворити у одговарајуће термине.

Чека се још само финансијер за овај необичан подухват, па да кренемо на разговор са становницима наших саксија.

И ЗА РАЗЛИЧИТО ВИЂЕЊЕ СВЕТА

М И И М А М О О Д Г О В О Р !

СЛАВИЈА БАНКА Д.Д.
Банка ваше породице

AGENCIJA B

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ: РАША ПОПОВ

Ја сам се родио у млину, али сам то заборавио. Међутим, једном сам са телевизијском екипом отишао у Ваљево и одвели су ме у воденицу, тамо где чекићу точкови и где брашно о паучини виси са плафона. Сав сам се убрашњавио а мој црни капут постао је бео. Неко из екипе ме је питао: „Па како си се тако слободно ту понашао, чудо се нисн чувао да те брашно не обели", а ја сам одговорио: „Па, наравно да сам се туда слободно кретао кад сам се ја и родио у воденици." Тада сам се тога сетио.

Али, ја се нисам родио у воденици јер у Мокрину, мом родном селу, нема планинских потока, па нема ни воденица. Мокрин је село на југословенско - румунској граници. Близу границе има један стари, вишеспратни млин, а поред њега једна управна зграда. У тој згради под големим платанима ја сам се родио.

Моја мама је била врло млада мама. Она се удала кад није имала ни осамнаест година, а у то време није било дозвољено да се удаје пре пунолетства, па је морала да тражи дозволу да се уда за мог оца. Као сасвим млада жена изродила је три сина, све једног за другим. И сад, њу су у Мокрину запамтили како у једним колицима гура сва три сина. Била су једна велика колица од платна у која би она ставила прво мене, бебу, па онда моја два брата поред мене и тако сву тројицу водила у шетњу улицама Мокрина. Тако сам

ја увек имао доста друштва. Чак, ето, од самих бебинских колица, имао сам увек сапутнике у својим колима којима се возим. И кад сам после много година доспео у Лондон, где сам Енглезе учно да говоре српски, провео сам годину дана сâм. Први пут у животу био сам потпуно сâм. У једном стану био сам сâм самцит. Ја сам то страшно тешко подносио. У ствари, нисам ни могао да поднесем. Откад знам за себе, увек сам био у бучном друштву. Ја сам страшно друштвен. Не волим самоћу. А има људи који воле да буду сами. Али, ја не волим.

БИОГРАФИЈА

Раша Попов родио се 1933. године и доста дуго био дете. Можда помало још увек. Воли да прича и да при том гестикулира. На телевизији, где је Раша уредник, то се и види и чује. На радију се чуло, али није видело. У „ЗАБАВНИКУ" није могуће ни једно ни друго. Зато је Рашину причу о животињама из његовог детињства овим сличицама украсила Дијана Попов, Рашина кћерка. Тако је прича лепша.

Серија емисија „Детињство" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на Радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

Код нас, у нашој породици, било је најлепше кад смо најгоре прошли. А најгоре смо прошли за време рата кад смо се нас петоро набили у једну собу са кујницом. Човек би рекао да је нама деци то било тешко. Међутим, не. Мн смо спавали у кујници, нас тројица, три брата, и – уживали. Зато што смо били сложна браћа. Наш најстарији брат Душко причао нам је силне бајке и авантуре. Ако му се није ништа узбудљиво десило, он измисли, досоли и улепша.

Мн нисмо имали телевизор, али смо имали нашег брата Душка. Знао је све тајне Мокрина. Из прошлости – о јахачу који је прескочно преко црквеног торња, из данашњице – о Мокринчанину који је пилот у Земуну и који је долетео над Мокрин и тресао крилима да нам јави да је то он. Тај мој брат Душко после је постао новинар.

Ја нисам хтео да будем новинар. Хтео сам да будем професор историје, али сам ипак постао новинар јер сам хтео да будем исто што и мој брат Душко. Душко је, у ствари, још као дете био новинар. Причао нам је догађаје, па је помало и измишљао, а кажу да новинари увек морају помало да измишљају. Новинар који мало не досоли изгледа и није добар новинар. (Раша је на слици у белим гаћама).

„Зашто?" „Не да ми гусак!" „Ауууу!" човек се смеје јер старијим људима гусак је птица, и то мала птица. Ал' кад си ти мали и кад је гусков врат виши од тебе, онда се бојиш. Ето, то је незаборавн страх из мог детињства.

Мој прадеда би ме сад изгрдио: „Како си заборавио најважнију домаћу животињу!?" За њега је то била пчела. Он је у башти имао пчелињак и увек нас је учио да поштујемо пчелу. Кад нас пчела уједе и ми зајаучемо и ружимо пчелу, он нас окупи око себе – а имао је близу деведесетак година – па каже: „Немојте грдити пчелу! Пчела је света животиња. Она је најбољи човеков добротвор јер му даје мед и восак." И још каже: „Чуо сам да је један од вас рекао да је пчела цркла кад ју је згазио. За пчелу се не сме рећи да је цркла. За пчелу се мора рећи да је – умрла." Пчела је, ето, једина животиња за коју човек никада не каже, и не сме да каже, да је цркла, него увек мора да каже: „Пчела је умрла". Тако се поштује пчела код Срба. То је стари народни обичај. И то је закон. Пчела је умрла. Не сме се рећи да је пчела... то што сам малочас рекао. Мора се рећи да је пчела умрла. Тако је мене мој прадеда научио. А он је знао најбоље.

Код нас у Мокрину, кад си дете, прво упознајеш животиње: пса и мачку, ћурке и гуске, па онда краву, козу, магарца. Која је животиња најопаснија? Човек би помислио да је најопаснији – коњ. То је огромна, бесна животиња. И стварно, мој деда је имао једног белог коња који је био толико бесан да су четири човека морала да га хватају када су хтели да га прежу у кола. Он просто неће да се упрегне. Био је диваљ као они слободни коњи који јуре

по преријама. И сећам се тих страшних призора када га кроте и прежу у кола. Чак и кад је упрегнут, спутан амовима и ужадима привезан за кола, он још скаче, бојимо се да не поломи руду.

И замислите, пред сам Други светски рат дођу из војске код мог деде и кажу да мора да дâ држави најјачег коња којег има у штали. И узму баш тог белца и одведу га у рат. Сад, ја не знам да ли им је уопште послужио, да ли су га икад упрегли у топ или у нека кола са муницијом. Можда им је све поломио. Ко зна? Тек, деда га се тако ослободио.

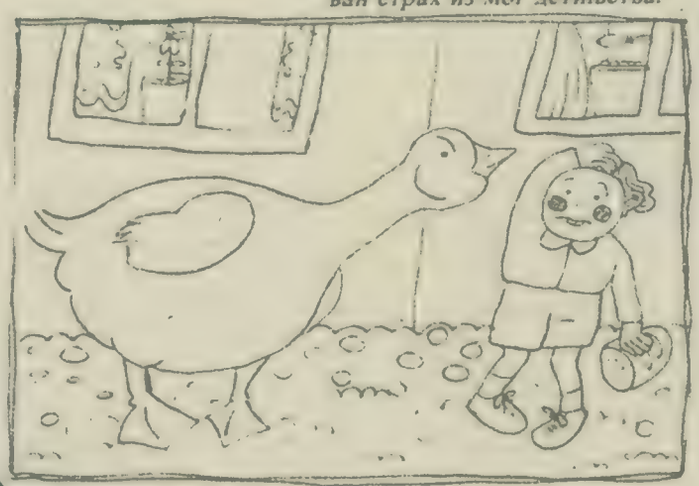

Али, детету у банатском селу, у равници, најстрашнија животиња није коњ. Најстрашнија животиња је гусак. Сад ћу вам испричати зашто. Пошаље мене мама, на пример, у пекару и дâ ми пола динара. Треба, значи, да донесем пола кила хлеба из пекаре. Ја идем сокаком и стално понављам: „Пола кила 'леба", да не заборавим шта треба да тражим. И сад, носим ја тај хлеб, идем улицом, све је равно, кад – јато гусака.

И, ево га, иде гусак. Иде он право према мени и чини: „Сссссссс...сссссс!" Страшно шиче на мене. Гледа ме у очи и ја видим – сад ће да ме кљуне, да л' у око, да л' у главу, оним својим тврдим жутим кљуном. Врат му се укочио, личи на некакву батину. Јао, како сам бежао! Ал' он ми пресече пут, не дâ ми да одем кући. Треба да однесем кући хлеб, да ручамо, а он ми не дâ. Тек кад наиђе неки старији човек, ја кажем: „Јао, не могу кући!"

Овчарски пас у банатским равницама је научен да може да појури двеста или триста оваца ако крену према неком пшеничном или кукурузном пољу да тамо праве штету. Онда чобанин викне: „Ајд' за њима, ајд' за њима!" А пулин – тако зову тог пса – јурне и врати стадо до чобанина. То су опасни пси и који год човек приђе стаду наћи ће се у опасности. Пулин ће га изуједати. Али, тај пас никад не дира децу. Чак ће овако бити: ако поред чобанина стоји дете, гост може да приђе и чобанину и детету и псу. Може да се рукује са чобанином. Пас га неће дирати јер кад је ту дете, пас неће да скаче и да кези зубе, да се дете не би уплашило. То је право чудо природе. Сад, зашто тај пас тако пази људско младунче, ја не знам. То је ваљда неки његов животињски нагон да штити све што је младо и слабо, а деца су млада и слаба.

Civil war / Грађански рат

What we' ve got here is failure to communicate
some men you just can't reach...
So, you get what we had here last week
which is the way he wants it!
Well, he gets it!
I don't like it any more than you men!
Look at your young men fighting
Look at your women crying
Look at your young men dying
The way we've always done before
My hands are tied
The billions shift from side to side
and the wars go on with brainwashed pride
for the love of God and our human rights
and all these things are swept aside
by bloody hands time can't deny
and are washed away by your genocide
and history hides the lies of our civil wars
D'you wear a black armband
when they shot the man
who said „peace could last forever"
and in my first memories
they shot Kennedy
and I went numb when I learned to see
so I never fell for Vietnam
we got the wall of D.C. to remind us all
that you can't trust freedom
when it's not in your hands
when everybody's fightin'
for their promised land

And I don't need your civil war
it feeds the rich while it buries the poor
your power hungry sellin' soldiers
in a human grocery store
ain't that fresh
I don't need your civil war
Look at the shoes you'er filling
Look at the blood we're spilling
Look at the worl we're killing
the way we've always done bef...
Look in the doub...
wi...
Look at the leade...

Look at the lies we've ...
and I don't want to ...

For all I've seen ... my
but still th... on as the
... ars go by
with no l... God or human
rights
'cause all th... dreams are swept aside
... bloody hands of the
hypnotized
who c... the crosse of homicide
and history bears the scars of our civil wars

I don't need your civil war
Your power hungry sellin`
soldiers
in a human grocery store
ain't Thay fresh
I don't need no more war
Whaz so civil 'bout war anyway
mind

Текст и музика: Слеш, Кеканан и Роуз
Изводе: Guns N'Roses

Оно што смо добили је прекид комуникације
До неких људи једноставно се не може стићи...
Па имаш оно што нас је овде снашло прошле недеље
како год он то да жели!
Па, тако и добија!
Ни мени се то не свиђа ништа више но теби, човече!

Погледај, твоји младићи се боре
Погледај, твоје жене плачу
Погледај, твоји младићи гину
Радимо све исто као и пре

Руке су ми везане
Милијарде иду из руке у руку
а ратови теку даље заједно са поносом
испраних мозгова
за божју љубав и наша људска права
крваве руке су све то избриса...
време то не може да порекне
ваш геноцид је то збрисао
а историја крије лажи наших грађанских ратова

Носиш ли црни флор
када убију човека
ко је рекао „мир мо...
вечно"
у мојим најранији...
убили су Кенеди...
укочно сам се ...
да гледам
и што пи...
у Вијетнам...
имамо сл...
подсећа...
не мож...
док ...
и до...
за ...

... грађански
... сахрањује
... ђани војници за
... ани за људе
... није новост

Не треба ми ваш грађански рат
Погледај чизме у којима си
Погледај крв коју просипамо
Погледај свет који убијамо
Радимо све исто као и пре

Погледај сумње у које смо уваљани
Погледај воће које смо следили
Погледај лажи које смо прогутали
не желим то више да слушам

Руке су ми везане
Све што сам видео изменило ми је мишљење
или нам тешко...
теку ...
без љубави божје или људских права
јер све те снове су избрисале крваве руке хипнотисаних који вуку крст убиства
а историја носи ожиљке наших грађанских ратова
Не треба ми ваш грађански ра...
ваши силе гладни војници за распродају
у бакалници за људе
зар то није новост
Не треба ми још ратова
И шта је то грађанско у рату
данас

„Често се питам да ли сам ја превише примитиван за ен-глеску сцену. Помало налик на неког из џунгле."

Џо Конер

ИЗУЗЕТНА ПОЧАСТ

Америчка пошта одлучила је да на марку од 29 центи стави лик Елвиса Присли, првог краља рокенрола. Направљене су две врсте марке: једна са младоликим Елвисом из педесетих година и друга из седамдесетих. У јавност је затим пуштено пет милиона разгледница које су служиле као гласачки листићи како би публика сама одлучила коју марку жели. Није тешко погодити шта су изабрали Елвисови обожаваоци: свог идола више воле у млађем издању тако да ће се 8. јануара 1993. године на његову педесет и осму годишњицу рођења ова марка појавити у продаји. Тим поводом Елвисова бивша жена Присила рекла је да је од свих признања која је Елвис добио за живота и после смрти оваква врста почасти нешто заиста изузетно.

ТРАЧ ИЛИ ИСТИНА?

Кајли Миноуг разљутили су текстови у енглеској жутој штампи у којима се наговештава да је имала љубавну аферу са Принсом. Тим поводом је изјавила:

– Провели смо извесно време заједно, али наша веза је искључиво другарска. Надам се да ће прерасти у чисто музичку јер бих волела да радим са њим.

Шта је трач а шта истина тешко је рећи мада се сазнаје да су она и Принс већ снимали заједно у неком лондонском студију. А како је Принс слаб према лепим женама из света музике а Кајли је на својој последњој турнеји одбацила имиџ тинејџерске чедности, све то можда и није трач.

НИСУ ВИШЕ ПРЕДГРУПА

Почетком ове године код нас се први пут чуло за амерички састав „Mr Big" који је одмах невиђеном брзином постигао светску популарност. Међутим у америчком музичком свету мало шта је невероватно. Њихов успех је ланчано планиран.

Пре но што су се окупили чланови састава већ су стекли солидно музичко искуство. Басиста Били Шихан свирао је у групи Дејвида Ли Рота а певач је и оснивач састава Гитариста Пол Гилберт прошао се у групи „Racer X" а певач Ерик Ти Мартин до тада је већ објавио три соло плоче. Пре објављивања деби албума „Mr Big" 1989. године чули из њихове дискографске куће послали су у преко 500 радио-станица широм света метар дуги пакет са њиховим аутограмима и прве снимке. Затим су „Mr Big" кренули на дугу турнеју на којој су обишли Америку и Јапан а наступали су и као предгрупа на концертима састава „Rush".

Марта '90. објавили су други албум „Lean Into It" и завладали се на свим топ Енглеској а јавили је на малим радио-станицама почео да се врти њихов сингл са песмом „To Be With You" и плоча се све више пењала на топ-листама. Албум је достигао платинасти тираж и са њега је скинут још један успешан сингл са песмом „Just Take My Heart". Следећа турнеја је најављена као предгрупа а они нигде више не свирају као предгрупа.

Ћао, Забавниче!
Које је плоче издала група „AC/DC". Реци ми нешто више о њима.

Давор из Панчева

Група је 31. децембра 1973. први пут наступила уживо у једном клубу у Сиднеју, у Аустралији. Састав су основала браћа Ангус и Малколм Јоунг и после измене неких чланова усталили су се у постави: певач Роналд Скот, басиста Марк Еванс и бубњар Филип Руд. После првих албума селе се у Енглеску где постижу велики успех.

Половином 1977. басиста Еванс, уморан од турнеје, напушта групу, а на његово место долази Клиф Вилијамс. Три године касније од тровања алкохолом умире певач Скот, а замењује га Брајан Џонсон из састава „Geordie". Половином 1983. групу напушта и бубњар Руд, а нови човек је Сајмон Рајт. Временом се из групе повукао Малколм Јоунг, а по потреби га замењивао рођак Стив Јоунг. Упркос тим трзавицама, група успешно наставља све до данашњих дана.

Дискографија: „High Voltage" (1975), „TNT" (1975), „Dirty Deeds Done Dirt Cheap" (1976), „Let There Be Rock" (1977), „Powerage" (1978), „If You Want Blood, You've Got It" (1978, живи), „High way To Hell" (1979), „Back In Black" (1980), „For Those About To Rock" (1981), „Flick Of The Switch" (1983), „74 Jailbreak" (1984, мини ЛП са снимцима старим десет година), „Fly On The Wall" (1985), „Who Made Who" (1986, стари снимци и три нове песме урађене за филм „Maximum Overdrive"), „Blow Up Your Video" (1988) и „The Razor's Edge" (1990).

Проналасци који су мењали судбину ратова

ЈУРИШ ПРЕКО ЛЕТЕЋЕГ МОСТА 4

Богата и разноврсна историја обрачуна међу људима памти најразличитије и најчудније обрте који су били резултат изненађења од новотарије или нечега што још није виђено. Тамо где је смрт честа прво осећање пред непознатим је страх. Управо то осећање доноси пораз једнима и ловоров венац тријумфа другима

ЖИВОТИЊЕ

Стари народи и ратници, користећи непознавање и необавештеност непријатеља, побеђивали су користећи животиње.

Хикси, народ чије порекло није никада утврђено и који су познати једино због зла које су нанели Египту, са истока су упали у пространу државу за владавине XIII династије (око 1700. године пре нове ере). Египатска војска и држава били су у пуном културном и војном успону. Ратују на Синајском полуострву, Палестини, Либији и Нубији. Фараони имају сталну војску, копљанике и стрелце.

Одједном, као незнана болештина или зло време, са истока, у року, појавише се Непознати. Кршили су све пред собом. Вукле су их страшне звери необичне брзине и издржљивости. Звери су за собом теглиле и направе које су уз тутањ и прашину грабиле напред. Без озбиљног отпора пао је цео Доњи Египат.

Непознати су били Хикси који су Египту открили коње и двоколице.

Када је опсео град Хераклеју у Јужној Италији, 280. године пре н.е, епирски краљ Пир није рачунао на дар грчких богова.

По обичају ондашњег времена, римски конзул Публије Левиније жестоко је напао коњицом логор дошљака из Грчке. Краљ се супротставио конзулу такође коњицом. Она, међутим, није издржала снагу римског налета. И тада, када је битка била решена у славу града Рима, на бојишту су се појавиле звери од којих су коњи устукнули, а људима се следила крв у жилама. Победничка римска коњица у нереду и страху оставила је бојиште препуштајући сопствену пешадију зверима чију ћуд нису познавали. Тако слонови добише битку против будућих владара света.

Велики ратник старога века Ханибал Барка можда никада није био ближи смрти и поразу него када му је, пошто је прешао Алпе, у Другом пунском рату, и ударио на Рим, Квинт Фабије Максим препречио пут и затворио га у теснац на Фалернском пољу. Око њега окомито, глатко стење, пред њим римска легија.

У глуво доба ноћи, уз крике који су ледили крв, у логор Фабија Максима провалиле су животиње око чијих се глава ухватио огањ. Дуги пламенови осветљавали су закрвављене очи и рогове. Животиње су налетале на шаторе римских војника, огањ се разносио и палио, уносио пометњу и страх.

Нико се од Римљана није усудио да провири из логора. Ханибал је несметано провео војску кроз логор. Непосредно пре тога наредио је да се јунцима за рогове веже грање и запали.

Изненађења са непознатом врстом животиња или сујеверјем могла су, ипак, да се користе само једном и у бици код Беневента, пет година после Хераклеје, слонови су погазили сопствене господаре.

ГАВРАН

Како је време одмицало, у наоружању и борбеној опреми технички елемент постајао је све снажнији.

Римске пешадијске легије биле су најбоља војска свога времена. Ипак, желећи да господаре Светом, дакле, и копном и водом, Римљани су почели да граде бродове по узору на једну картагинску потонулу ратну лађу коју је избацило море.

Римски ратни геније схватио је просту и болну чињеницу која је вређала сујету, али гарантовала успех: војници који су страх и трепет на копну безначајни су на води.

Један од римских официра смислио је тако справу коју су назвали „гавран" (corvus). Остао је опис те направе која ће Римљанима донети толико радости на мору.

„Како су им бродови били лоше сграђени и слабо покретљиви, неко им је као помоћ у борби предложио справу која је након тога прозвана „гавран" и која је састављена на следећи начин. На прамцу је стајала округла мотка дужине четири хвата и пречника три подланице. На врху је имала котур, а по дужини је стајала округла мотка дужине четири хвата и пречника три подланице. На врху је имала котур, а по дужини су јој биле причвршћене лествe од дасака прикуцаних косо једна преко друге широке четири стопе и дуге шест хвати. Лествe су имале правоугаони отвор који је ишао око стуба на два хвата од њиховог краја, а уз обе стране и ограду у висини колена. На врху лестава налазио се гвоздени предмет сличан зашиљеном точку са прстеном на горњем делу, тако да је све личило на справу за прављење хлеба. За овај прстен био је везан конопац којим су код напада на друге бродове дизали „гавране" преко котура на мотки и спуштали их на палубу туђег брода... Када би се „гавранови" закачили за даске на палуби и истовремено повезали бродове, ако би се бродови повезивали дужим странама, војници су ускакали

са свих страна, а ако би били један другом окренути прамцима, прелазили су преко самог „гаврана" редом двојица по двојица. Они који су ишли напред штитили су предњу страну држећи штитове пред собом, а они који су их следили осигуравали су стране тако што су ивице штитова ослањали на ограду."

То је било све. Римски изум претворио је поморску битку у копнену. Пешаци би прешли преко „гаврана", ускочили на палубу непријатељског брода и сасекли запањене морнаре.

У бици код Екнома, 260. године пре н.е. Римљани су разбили картагинску флоту и унели нову мору у ратове на мору: „летеће мостове – гавране".

Један од најстрашнијих пораза у историји поморских битака везан је за непознато оружје и страшно дејство које је оно изазвало.

ЂАВОЉИ ИЗУМ

Четири дуге године Арапи су опседали Цариград. Непрегледно мноштво с копна, огромни број бродова с мора. Године 677. малобројна византијска флота крену у јуриш. Непосредно пред судар првих бродова из бронзаних цеви на прамцу византијских лађа излетеле су смрадне гуке непознате материје. Лепила се за дрво лађа, димила се и палила у додиру с водом. За кратко време арабљанска флота претворена је у смрдљиву буктињу.

Године 718. Арапи су против Цариграда покренули силу од 1.800 бродова и 200.000 људи. Била је то једна од највећих катастрофа у историји. „Ђаволји изум" или грчка ватра оставила је у животу пет бродова и 30.000 људи. Остало је изгорело у ватри и диму смрадне смесе.

Смесу о којој је реч, сматра се, начинио је архитекта Калиник из Хелипоља (Сирија) који је 673. побегао пред Арапима у Цариград. Била је то мешавина сумпора, нафте и живог креча. Ефикасно се бацала бронзаним цевима – сифонима – које су, највероватније, биле нека врста ручних пумпи.

УДАР ВЕЛИКОГ ЛУКА

У првој бици Стогодишњег рата 26. 3. 1346. Енглези под Едвардом III до ногу су потукли француског краља Филипа VI. У петнаест или шеснаест јуриша француски војници нису успевали да потуку малобројнију енглеску војску и приђу јој ближе од домета стреле.

Французи су располагали са 8.000 коњаника и 4.000 пешака, Енглези са 1.200 витезова, 1.743 коњаника и 7.000 пешака стрелаца.

По завршеној бици рањени француски краљ одвучен је са бојишта у пратњи 70 копљаника. Енглези нису имали жртава.

Основни узрок овог страховитог пораза најбољих витезова Европе је велики велшки лук разорне снаге којим су избациване стреле и пробијани челични оклопи и панцири француских витезова. Французи су после још два пораза од Енглеза увели гађање луком и стрелом. Али, било је касно. Долазило је ватрено оружје...

У Алмогорду 16. 7. 1945, у Њу Мексику, дошло је до прве експлозије атомске бомбе. Била је то плутонијумска бомба постављена на торањ и активирана струјом. До тада је у истраживања у ово оружје утрошено две милијарде долара. Три недеље касније, 6. 8. 1945. одлуком Врховне команде САД један бомбардер „B-29" узлетео је са базе у Пацифику. Атомска бомба бачена је на јапански град Хирошиму. Три дана касније дошао је на ред други град – Нагасаки. Јапан је био на коленима.

Свет је од тада на колеима у молитви за сопствени опстанак.

Ратко Јанковић

Илустровао Бранислав Јовановић

ФАНТАСТИКА

уредник
Зоран Живковић

АМАЗОНКА

Крис Конрад

Лежала сам гола на пешчаном жалу и уживала у сунчевим зрацима који су ми миловали тело. Мисли су ми биле ослобођене свих овоземаљских брига. Онда сам, ваљда несвесно, покушала да призовем у сећање нешто из своје стварности или да се сетим било чега из своје прошлости. Мој ум, празан попут неисписане школске табле, није могао да ми удовољи.

Ко сам ја? Одакле сам? Како сам стигла овамо? Ништа од свега тога нисам, знала

Панично сам устала схватајући при том да се не налазим на плажи, већ на километрима дугом пешчаном жалу без иједне живе душе у близини.

Испред мене, докле год је поглед допирао, протезао се океан, а иза мојих леђа пружао се замршен сплет лијана и зеленог грмља који је скривао ко зна шта.

Учвршћем са неколико изукрштаних кожних трака, о мом појасу висио је нож, а између бокова мало парче коже и то је било све

Села сам на песак и беспомоћно зарила главу у руке. Кад бих могла да се сетим било чега... Као провиђење, пред очи ми је искрсла препуна учионица и безброј очију упртих у мене. Матурски испит... Увек сам била најбољи ђак и од мене се очекивало да и матурски положим са највећим оценама. То сам знала, али да ли сам испунила очекивања или не, то већ нисам. Ту је наступао јаз у мом памћењу.

* * *

Сунце је зашло и уступило место ноћној свежини. На самој ивици џунгле, високо у крошњи једног дрвета, нашла сам уточиште. Место је било заклоњено многобројним лијанама и довољно пространо да ту безбедно седим, лежим, чак и да направим неколико корака без страха да ћу пасти доле. Бринуле су ме само дивље животиње које су у току ноћи могле да се појаве. Ватру нисам имала чиме да упалим, а само са ножем нисам имала никаквих изгледа против било које звери.

Кад сам се попела горе, на плато, нашла сам десетак банана. Вероватно их је неки од околних „становника" испустио или заборавио, размишљала сам док сам их јела у сласт. Ово место ипак није било толико лоше.

Дочекала сам и јутро и сва остала која су уследила. У почетку сам се плашила, ни сама не знам чега, али сам, коначно, са сазнањем да ту осим мене и чопора макакија нема више никога ипак

успела да се опустим.
Неколико дана преживљавала сам између бескрајне плаве пустиње и зелене џунгле чекајући чудо
Питке воде и тропског воћа било је у изобиљу. Сунце је и даље пржило, па ми ни одећа није била неопходна.
А пошто нисам знала како сам овде доспела ни где би требало да се вратим, очекивала сам да ће се поново догодити чудо које ће ме у трену пребацити у неку блиску и препознатљиву средину
Данима сам шетала, излежавала се на сунцу, пливала, верала се по лијанама, играла се са макакијима, причала са понеким папагајем, истраживала џунглу у једном па у другом правцу, а онда бих радила све то из почетка. А свако вече у скровишту ме је дочекивао чопор макакија и прегршт најразноврснијег воћа
Враћајући се једне вечери са жала, изненадила ме је дрека макакија из мог скровишта. Помислила сам да се поново неки од младунаца загланио међу гранама од којих сам направила ограду, па сам се узверала горе што сам брже могла

На средини платоа угледала сам велику корпу од плетеног прућа, до врха испуњену воћем. Ручка корпе била је обавијена неком зеленом пузавицом и украшена цвећем. Поново сам погледала у корпу па у макакије који су око ње дивље играли. Не, ово није могло да буде њихово дело. Шћућурила сам се уз ограду преплављена сазнањем да на овом месту више нисам сама.

* * *

Незнанца сам угледала већ следећег дана. Лежала сам на жалу после купања и будна сањарила. Ништа нисам чула, само сам изненада осетила лагани додир нечије руке на колену. Додир је био тако нежан, тако заштитнички, да нисам ни стигла да се уплашим. Отворила сам очи и угледала створење које је било толико заокупљено мојим телом да није ни приметило да га посматрам. Некако сам знала да је то мушкарац. Његова рука почела је да клизи ка мојим бедрима, и нежно и заштитнички истовремено, док му је лице зрачило оданошћу. Гледала сам његову браду, дугу и риђу, која је просто мамила да је додирнем. И јаке и сигурне мишице, и широка рамена. Не, нисам могла више да издржим. Пружила сам руку и дотакла га...
– Како се зовеш? – упитао је не скидајући руке са мојих бедара.
– Не знам, заборавила сам.
– Одакле си?
– Не знам.
– Леп си дом направила тамо горе... – шапутао је док је своје тело привијао уз моје. – Свиђаш ми се...
Ко си ти, хтела сам да питам. Одакле си и откуд знаш за мене? Да ли си ми ти свако вече остављао поклоне и чувао ме од звери? Међутим, речи нису прелазиле преко мојих усана. Нису ни могле јер су се убрзо сусреле са његовим.

* * *

То вече нисам спавала на свом дрвету. Одвео ме је у дубину џунгле, до мале травнате чистине, са бистром и брзом речицом у једном и примитивном, али сигурном брвнаром у другом делу. Пренео ме преко прага и нежно спустио на лежај од папрати. Љубио ме је дуго и нежно, све док нисам заспала.
Кад сам се следећег јутра пробудила, он није био поред мене... А касно увече, када је коначно дошао, ја сам, уморна од чекања, већ лежала у колиби на нашој зеленој простирци. Полако је спустио на под корпу с воћем коју је донео на леђима, легао поред мене и узео ме у загрљај.

* * *

Како су дани пролазили, чекање ми је падало све теже. Била сам бесна што дозвољам себи да му се након целог дана убиственог чекања тако орно бацам у загрљај... А нисам могла ништа да променим.
Покушала сам да разговарам са њим. Није вредело, само ми је помогло да схватим да Он заправо не жели да разговара са мном; ја сам му служила за друге ствари. Покушала сам и да га молим, па да га пратим, али ме је приметио, наљутио се и пуна три дана није се појављивао.
Болело ме је. Ја сам му дала своје најтананије мисли и осећања, своје радости и своја ћутања, дала сам му целу себе, а заузврат добила само сазнање да је уместо мене ту могла бити и било која друга. Њему би било свеједно...
Беспомоћна, разочарана, очајна од беса, запутила сам се у џунглу. Била сам свесна опасности које тамо вребају, али ми је постало потпуно свеједно да ли ћу се најзад вратити жива. Пожелела сам да ме нема.
А онда сам изненада из непосредне близине зачула урлик разјарене звери. Гоњена инстинктом самоодржања ипак сам узела у руке нож и сакрила се у густиш. На срећу, звер се убрзо сама удаљила, а ја сам дрхтећи од страха посматрала нож који сам још увек чврсто држала у руци схватајући да је, и поред свега, ипак лепо живети.
И тада, као да је неко коначно скинуо копрену са мојих очију, једноставно ми је синуло. Мој живот уопште не зависи од његовог! И није тачно да је уместо мене на овом месту могла да се задеси било која. Није тачно! Он је био предодређен, и то предодређен за мене. Заправо, ја сам њега искористила. А сад је дошло време да га одбацим.
Самим поимањем његове безначајности почела сам да осећам снагу сопствене личности. Одахнула сам. Памћење ми се вратило...

* * *

Учионица испуњена до последњег места, сви бучно аплаудирају. Аплаудирају мени. Ја у рукама стискам парче жућкастог картона на коме је великим црним словима исписана највиша оцена, а нешто ситнијим похвале на мој рачун.
Матурски испит...
Испит зрелости...
Испит који успе да положи тек свака четврта ученица у просеку... А ја сам, ето, имала ту срећу да га положим, и то са највећом оценом...
Не без поноса посматрам диплому у својим рукама. Инстинктивно спуштам једну руку на стомак покушавајући да замислим своје девојчице, своју децу.
Наравно, дечаци ће, уколико их буде, бити изоловани.
Смејем се, срећна, и машем.
Ја, Ивона Марина Анита III, изборила сам право да постанем мајка.

Илустрација: Добросав Боб Живковић

ПРИЧА О ГЛАГОЉИЦИ

ЧУДО ТРИЈЕЗИЧКЕ БРАЋЕ

Климент Охридски, биограф Ћирила и Методија, каже да је божје надахнуће заслужно за прва словенска слова; наука доказује да је Климент, ипак, био превише машто-ит човек

Кад му је било седам година, Константин је уснио овакав сан. У Солуну је воћа града окупио све девојке на трг. Не зна се која је била лепша од које. Погледао је Константина и рекао му: „Изабери од њих коју хоћеш за жену и садруга." Константин их је пажљиво загледао и изабрао ону са најлепшим лицем, украшену бисерима и златним огрлицама. Име јој је било Софија, што значи мудрост.

После неког времена Константин је изашао са децом у поље, у лов. Понео је свог крагуја. Чим је пустио птицу, дунуо је јак ветар и однео је некуд у даљину. Дечак је због тога много туговао, два дна није ништа окусио. Помислио је: „Такав ли је живот мој да уместо радости туга долази? Од овог дана ићи ћу другим путем и нећу да утрошим своје дане у немирима земаљског живота."

Тако је још на самом почетку Константиновог живота било предодређено да ће му филозофија и знање бити важнији од свакодневних радости, а да ће све што год буде радио посветити хришћанској науци. Тако, барем, тврди предање записано у Житију са. Ћирила, како се назвао Константин у монаштву, и у житију његовог брата Методија. Оба је, највероватније, записао њихов ученик Климент Охридски.

Чуда, налик на ова два, била су врло честа у средњовековној књижевности. Њима су писци увећавали значај владара или светитеља чије су животе описивали. Желели су да докажу да њихови јунаци нису обични људи, већ дарован судбинским знацима, да су предодређени. А Ћирило (односно Константин) морао је бити Божји миљеник јер је први словенски просветитељ и творац глагољице, прве словенске азбуке. Он и Методије били су мисионари Византијске царевине и у њено име ширили хришћанство многобожачким народима.

Тако је, по Клименту, чудом настала глагољица. Све је почело када је Михаилу, цару Византије, дошао изасланик моравског кнеза Растислава. Растислав моли за велику помоћ: потребни су му учени људи који ће донети словенске књиге и његов народ учити хришћанству. Михаило је имао правог човека за тај посао – Константина. У то време Константин се одмарао у цркви Светих апостола у Цариграду. Вратио се са пута по Криму, где је турско-татарске Хазаре, који су били јеврејске вере, у име Византије преобраћао у хришћанство.

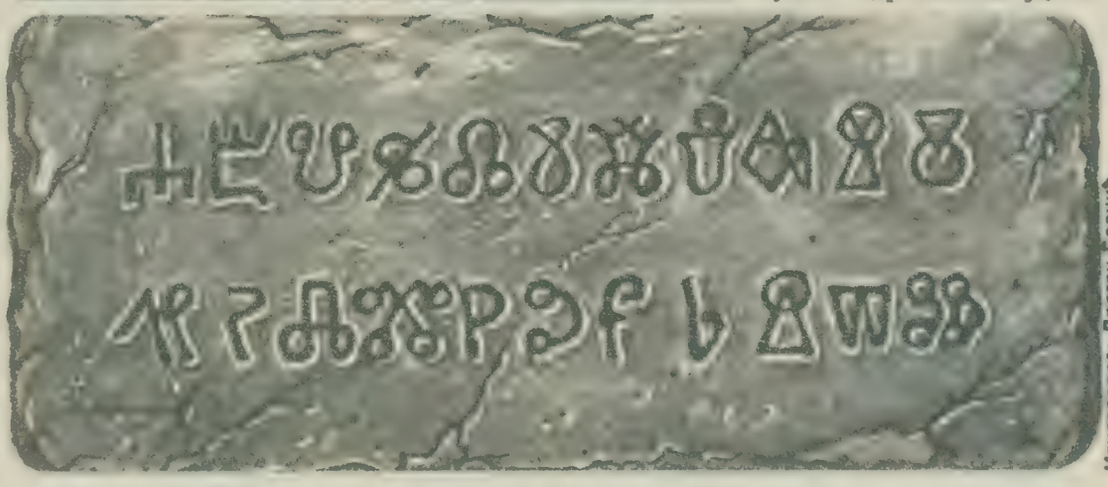

Илустровао: Драган Босић

Одлазак у Моравску

Зна се да је Константин путовао Хазарима на Крим 860. године, да је тамо упознао јеврејско и самаријанско писмо чији трагови постоје у глагољици, а да је за Растислављеву молбу чуо 862. године. Да би се политички и духовно осамосталио, пошто се налазио у непосредном суседству са Франачком, Растиславу су били потребни проповедници и мисионари са црквеним књигама на словенском језику. Желео је да његов народ, који је живео на територији данашње Словачке и делом Аустрије до Дунава, прими хришћанску веру.

По легенди, Константин је са задовољством прихватио нову мисију. Али, у Моравској немају своју азбуку, како да их научи хришћанству кад они неће моћи да прочитају књиге које донесе? Михаило, цар византијски, одговори му: „Дед мој, и отац, и многи други, тражили су слова и нису нашли. Ако ти хоћеш, може тебе ово дати Бог, који и даје свима који моле без сумњања и открива онима који куцају." Слова су се, како пише Климент, јавила Константину чудом, Божјом вољом, и он је одмах почео том новом азбуком – глагољицом да преводи на словенски језик Јеванђеље са грчког. Цар Михаило је, сав радостан, одмах јавио кнезу Растиславу да ће и његов народ добити своју азбуку. Поручио му је: „И прими овај дар, бољи и часнији од сваког злата и сребра, и камења драгог и богатства који су пролазни."

Браћа стварају глагољицу

У науци су познати ови подаци о стварању глагољице. Сматра се да је Ћирило почео да ствара нову азбуку и да преводи још пре одласка на Крим, када је био заједно са братом Методијем на Олимпу, у Малој Азији, где је овај отишао као монах. Било је то после 856. године. Зато је цар Михаило, знајући да солунска браћа већ имају азбуку, одмах могао да помогне кнезу Растиславу. Основу старословенског језика, како се у науци назива, чини народни језик који се данас нигде не говори. У 9. веку, у време солунске браће, говорио се од Со-

луна на запад ка Костуру и на исток ка Цариграду. На глагољицу је највише утицала грчка минускула (мала писана слова), а има трагова семитско-феничанског, јеврејског и самаријанског писма. Глагољица има 40 знакова и сваки има своје име. Константин и Методије су од црквених богослужбених књига прво превели Јеванђеље. У Велику Моравску су стигли 864. године, заједно са својим ученицима и пратиоцима.

У Ћириловом житију његов писац Климент не помиње да је и Методије био у Моравској. У Методијевом житију није прескочио овај податак. У сваком случају, браћа су у Растислављевој кнежевини провела три године, превела богослужбене књиге и научила народ како да се служи њима. – Ово се – каже Климент – допало Богу, али не и завидљивом ђаволу који је наговорио латинске свештенике да се побуне против солунске браће јер је хришћанство било дозвољено проповедати само на три језика; на јеврејском, грчком и латинском. По њима, то што су браћа урадила равно је богохуљењу. Константин им је овако одговорио: „Како се не стидите када помињете само три језика, а свима осталима народима и племенима допуштате да буду слепи и глуви. Ми, пак, знамо за многе народе који имају своју азбуку и Бога славе на свом језику. Зна се да су то Јермени, Персијанци, Арапљани, Авари и многи други."

У овим Константиновим речима види се онаква Византија какву познаје наука. Наиме, у 9. веку у оквиру велике Византијске царевине живе многи народи. Међу њима и Словени. Сви могу да се изражавају и исповедају на свом језику. Зато та идеја да Словени добију своје писмо и књиге на свом језику није ништа необично. Нико од њих није био обавезан да пише и чита на грчком, на званичном језику Византије. Латински свештеници који су се успротивили солунској браћи названи су „тријезичницима".

Папа признао богослужење на словенском

После Велике Моравске, у томе се слажу и наука и предање, браћа су отишла у Рим. Било је то 867. године. Циљ им је био да зареде своје ученике. На путу су се зауставили код Коцеља, кнеза панонског. У Доњој Панонији, словенској кнежевини око Блатног језера у данашњој Мађарској, описменили су око 50 ученика. Климент је записао да ни од Растислава ни од Коцеља нису узели ни злата ни сребра, само су тражили да 900 заробљеника пусте на слободу.

У Риму је солунску браћу дочеко сам папа Хадријан II. Донели су му мошти светог Климента Римског, које су извадили из земље док су били на Криму. Папа Хадријан је одобрио рад Константина и Методија, признао богослужбене књиге на словенском писму и службу по њима. Ученицима солунске браће дозволио је да приме свештенички чин.

Константин се разболео у Риму, четрдесетак дана пред смрт се замонашио и своје световно име променио у монашко – Ћирило. Умро је 14. фебруара 869. године и сахрањен у цркви Светог Климента.

Његов брат Методије и даље шири писменост и наставља Константинову мисију. Надживео га је 16 година. Чим је остао без брата, враћа се кнезу Коцељу у Панонију која је тада била средиште писмености и књижевности. Због свега што је урадио за његов народ, Коцељ шаље Методија и његове ученике у Рим са молбом папи да га постави за епископа. Методије постаје панонско-сремски надбискуп.

Међутим, овакво осамостаљивање цркве у Панонији и Моравској није одговарало немачком свештенству, па су покушали да ослабе нову цркву борбом против Методијевог учења. Према Клименту, једном приликом, епископи су исмејавали Методија примећујући да се од силног и дугог разговораознојио. Методије им је овако одговорио: „Доиста, господару, филозофа знојна негда сретоше људи и рекоше му: зашто се знојиш? А он: препирах се с неуком чељади." Немачке епископе је овај одговор врло наљутио, па су Методија прогнали у Швапску, где су га држали две и по године у тамници и мучили. Папа Јован VIII морао је лично да посредује да га ослободе. Позива Методија затим у Рим и опет одобрава словенско богослужење. Измучен и уморан, Методије умире у Риму 6. априла 885. године.

Иза Ћирила и Методија остали су њихови ученици Горазд, Сава, Климент, Наум и Ангелар. Они су глагољицу донели на Балкан Јужним Словенима. ***Соња Ћирић***

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

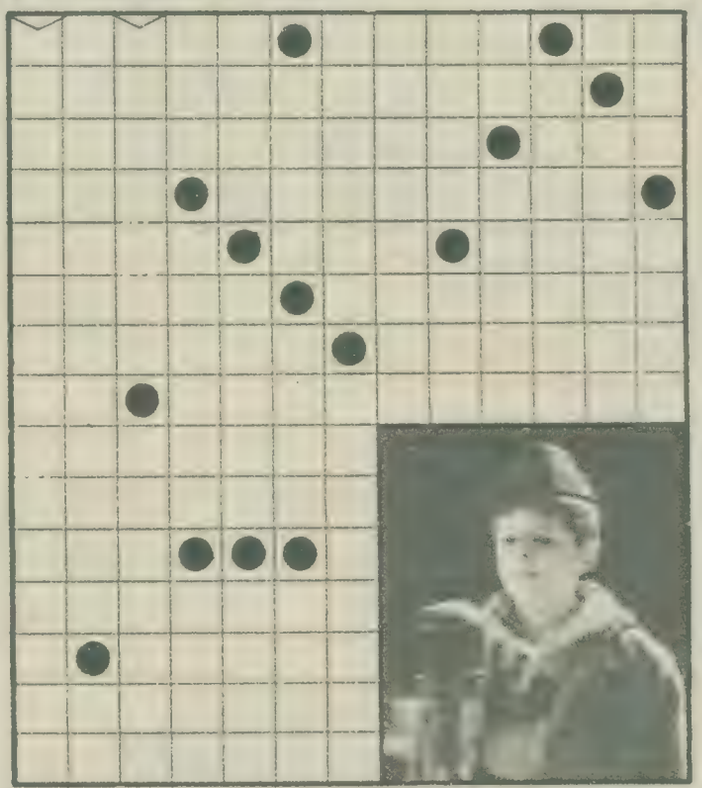

Уместо уобичајених описа, дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Ваш је задатак да их сместите у лик водоравно и усправно. Уколико сте све добро урадили, у првом усправном ступцу добићете име и презиме младог глумца са слике, а у трећем филм у коме игра главну улогу.

АВ, АВАЛИСТА, АЈАК, АНАГРАМИРАЊА, АРИ, АРТИСТИ, АТОМИСТИКА, ВАРИЋАК, ВИНА, ВРОНСКИ, ДАТИВ, ЕРОТИКА, ИГО, ИМАЛАЦ, ИНИЦИЈАТИВА, ИРОН, ИСПАСТИ, ИЦА, ЈАНИЧАР, ЈИ, ЈОВА, КАТИЋ, ЛИСТ, МАВАРИ, МАКАРАНИ, МАЛАТИ, МАТАНОВИЋ, МСТА, ОНЈИ, ОРИЈА, ОРИНОКО, ОТКОПАН, ПАСТАК, ПЕС, ПШ, РАЈАК, РПА, СЛАСТ, СТИЛИСТИ, ТЕСТАТ, ТИТА, ТИЋИ, ТР, ТРИМ, ЦОКА, ЧИПС, ШТА.

МАГИЧНИ КВАДРАТ

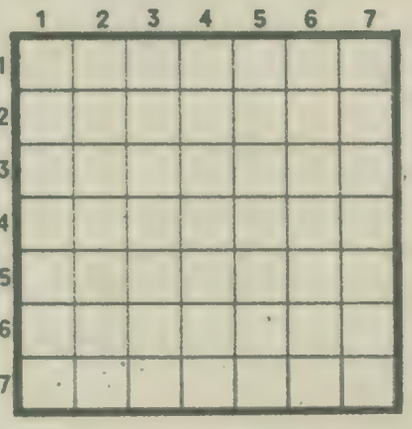

А, И, ЈЕ, ЈЕ, КЕ, ЛЕН, НЕН, НИ, РА, РИ, РИ, РИ, РИРИК, СТАН, СТЕ, СТО, СТО, ТЕ, ТЕ, ТРИ.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Изолдин драги из Вагнерове опере, **2.** Фино сито у цинкографији (мн.), **3.** Историчар, **4.** Филмске приче, **5.** Синтетичка тканина, **6.** Мале арије у опери, **7.** Славни фински смучар скакач, Мати.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Bajka koja
uvek teče...
TELEFON
192–592
555-065

КАЖИ „А”

Откако је човек сазнао да је постао од мајмуна, многи су људи покушали да наше највероватније претке науче да говоре. На универзитету Еленсбург, држава Вашингтон, млади научници Роџер и Дебора Фоутс уче мајмуне да говоре језиком глувонемих и постижу изванредне резултате. Тако је њихова љубимица шипанза Уашо научила око 200 знакова а потом и сама постала учитељица свом усвојенику Лоулису кога је научила неким знацима. Приљежно му је показивала сваки и објашњавала шта значи: „Седи на столицу”, „загрли ме”, „дај ми да једем”. Сада Лоулис располаже речником од око 60 израза, а уз то и комбинује поједине знаке да би изразио сложеније појмове. На пример, фрижидер назива „отвори – једи – затвори”, телевизор – „слушати, видети”, поморанџу – „воће, пити, јести”.

Осим тога, у току неколико месеци Роџер и Дебора Фоутси забележили су 5600 кратких разговора између шимпанза без икаквог учешћа човека. Али, најважније је, сматрају истраживачи, што мајмуни „говорећи” испољавају људске особине: користе знаке које знају да би преварили, пребацили кривицу за неки безобразлук који се десио у кавезу на неког другог или изразили незадовољство и љубомору. Тако Уашо свог омиљеног учитеља обавезно назива „прљави Роџер” кад се Фоутс после дужег одсуства због посла појави у лабораторији.

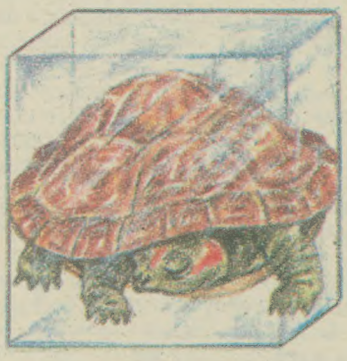

ЖИВИ КОМАД ЛЕДА

У Канади се последњих година може срести шарена корњача која иначе живи у топлијим крајевима, али се, зачудо, изванредно прилагодила нимало благој клими ове земље. Научници су недавно успели да открију и њену тајну: преко зиме она не само што падне у зимски сан, већ се буквално претвори у комад леда!

У лето женка положи јаја у плитку бразду коју ископа у растреситој земљи, а кад се у јесен из јаја помоле младунци, они уопште не журе да напусте свој заклон већ се још дубље закопавају у земљу за шта имају добре разлоге – тако избегавају и грабљивице и велику хладноћу.

Кад су научници измерили температуру у овим склоништима, утврдили су да она и ту падне до минус 8° С, али је мале корњаче издржавају. Такође је доказано да се више од половине течности у телу животиње претвара у лед тако да корњаче буду као од камена што им нимало не смета да се у пролеће „отопе” и измиле у озеленелу шуму.

У ЦРНОМ ЗЛАТУ

Ларва калифорнијске петролејске мушице (Psilopa Petrolei) живи у извориштима нафте, бушотинама и нафтним пољима. Она је потпуно отпорна на сирову нафту и услове у којима би опстао ретко који организам. Ларва ове муве заправо се храни инсектима који угину чим упадну у нафту. Она, потопљена, све време вреба плен. А кад порасте и од ње настане мушица, исплива на површину и одлети. Ипак, цео живот проводи у близини нафтних поља како би јаја поново могла да положи у „црно злато”.

НИЈЕ СВАКИ ПАВАРОТИ

Реч славуј постала је синоним за доброг певача, можда најбољег у царству птица. А у ствари, такав комплимент ни издалека не заслужује сваки припадник ове врсте. Међу њима, истина, има правих мајстора, али је много више сасвим осредњих гласова. Тајна је у томе што певачка вештина није урођена. Млади певачи постају виртуози само ако буду те среће да им у суседству станује нека певачка звезда. Опонашајући је и они постају ненадмашни мајстори.

То важи за све врсте славуја.

—Илустровала: Драгана Јовчић

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Зашто трепћемо?

Већ неколико пута покушала сам да гледам у једну тачку а да не трепћем. Узалуд. Очи почну да ме пеку и обавезно трепнем. Зашто се јавља ово пецкање и зашто трепћемо?

ЈОВАНКА
Подгорица

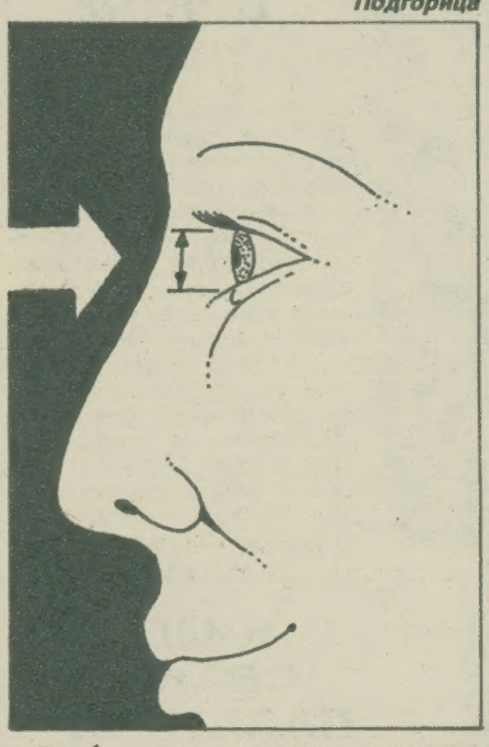

Да би светлосни зраци несметано могли да пролазе кроз рожњачу и да бисмо могли јасно и добро да видимо, она (рожњача) мора бити глатка, сјајна и прозирна. А да би то била, ту су сузе које се покретањем, трептањем, капка преливају преко ње и одржавају је глатком и сјајном. Ако дође до поремећаја у покретању капка или до смањеног стварања суза, рожњача почиње да се суши. Први знак тог сушења је пецкање у оку. Према томе, ако гледајући у неку тачку зауставимо трептање капка, сузе престају да се преливају преко рожњаче, она се суши и почиње да пецка.

Основа је квадратна

Опклада је у питању, па тражимо тачан одговор. Колико су дугачке странице Кеопсове пирамиде и колико је пирамида висока?

БАТА И РАНКО
Сомбор

Све четири странице Кеопсове пирамиде дугачке су по 230 метара. Данашња висина пирамиде је 137, док је првобитно износила 146,59 метара.

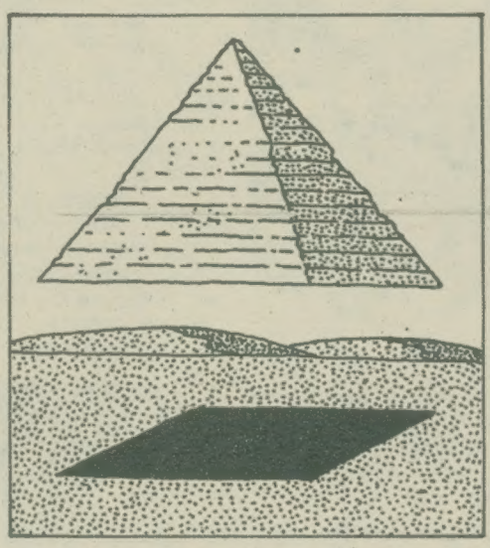

Дијета може да буде опасна

Помозите ми. Наведите ми неке вежбе за мршављење или ми препоручите неку дијету. Имам дванаест година.

JACHA
Кач

Пошто си у узрасту када се тело још развија, не препоручујемо ти никакву дијету без договора са лекаром. Тим пре што су наш раст и физички изглед условљени наследним факторима. Уколико спадаш у дебељуце, вежбање ће ти најбоље помоћи да мало смршаш и утицаће на правилан развој твог организма. Неопходно је да будеш што више на ваздуху и да водиш рачуна о правилној исхрани.

Све о рукомету

У школи тренирам рукомет већ другу годину. Наставник нам објашњава и правила игре, али ја бих хтео да знам што више, па те молим да објавиш наслове неких књига о рукомету.

БОРКО Д.
Рума

„Спортска књига" из Београда издала је две књиге: аутори једне од њих, која се зове „Рукомет", јесу Г. Гојнић и И. Сној. Аутор друге књиге, чији је наслов „На рукометном голу", јесте А. Арсланагић. Обе књиге можеш да наручиш поузећем од издавача. Адреса је: „Спортска књига", Издавачки сектор, Македонска 19, 11000 Београд.

Љубав и љубомора

Заљубила сам се у једног дечка, али у њега се, изгледа, заљубила и моја најбоља другарица која то покушава да прикрије. Ја сам сад на њу јако љубоморна и помало се стидим тог осећања јер она ми је ипак најбоља другарица.

ПОРГИ И БЕС
Краљево

У твојим годинама често се дешава да се две другарице, па и најбоље, заљубе у истог дечака. То је донекле разумљиво јер је, обично, најбољи при-

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: датив, Мста, ПШ, иницијатива, т, Матановић, рпа, Иго, авалистатрим, ари, лист, Рајак, испасти, ималац, тестат, ји, атомистика, еротика, варијак, Оњи, а, јаничар, н, орија, откопан, Вронски.

МАГИЧНИ КВАДРАТ: Тристан, растери, историк, сторије, терилен, аријете, Никенен.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Ана Пилиповић, Стевана Хатале 28, 21400 Бачка Паланка – 9 година, воли животиње, музику и спорт.

●

Ирина Вујаклија, Јелезовачка 2/16, 11231 Ресник – 13 година, воли путовања.

●

Јелена Николић, Нехруова 107/30, 11070 Нови Београд – 12 година, воли музику, спорт и дописивање.

●

Наташа Берендика, Радована Симића Циге 15/34, 11000 Београд – 14 година, воли музику и путовања, сакупља постере.

Роберт Комароми, Которска 33, 21000 Нови Сад – 12 година, воли спорт, музику и чоколаду, сакупља значке.

●

Адела Варга из Сарајева јавља друговима и другарицама са којима се дописивала да је њена нова адреса: **Зорка Медаревић (за Аделу), Иве Лоле Рибара 24, 21400 Бачка Паланка.**

●

Тамара Ружић, Булевар ЈНА 87, 11000 Београд – 13 година, сакупља постере, украсна писма, салвете и оловке, воли спорт, навија за Црвену звезду, свира хармонику.

●

Богосав Бркић, Гундулићева 3, 26000 Панчево – 13 година, жели да се дописује са вршњацима.

●

Сања Бурзан, Скопска 69/а, 81000 Подгорица – 14 година, одговара свима.

●

Милена Пауновић, Косовска 1/4, 18400 Прокупље – 13 година, сакупља марке и постере, воли музику и спорт.

јатељ онај ко нам је у многим стварима сличан и воли сличне или исте књиге, музику, групе, певаче, моду, па, као што видиш, и дечака. И, ето невоље.

Твоја љубомора је разумљива пре свега зато што желиш да привучеш пажњу тог дечака и свако ко ти је могући супарник, па била то и најбоља другарица, изазива код тебе љубомору. С друге стране, није реткост да су девојчице љубоморне на дечаке својих најбољих другарица управо због тога што за те другарице постоји још неко ко им је важан или још важнији и значајнији.

Твоја љубомора заправо је бојазан да не изгубиш истовремено две особе до којих ти је стало, другарицу и дечака који ти се допада, и зато не треба да се стидиш тог осећања.

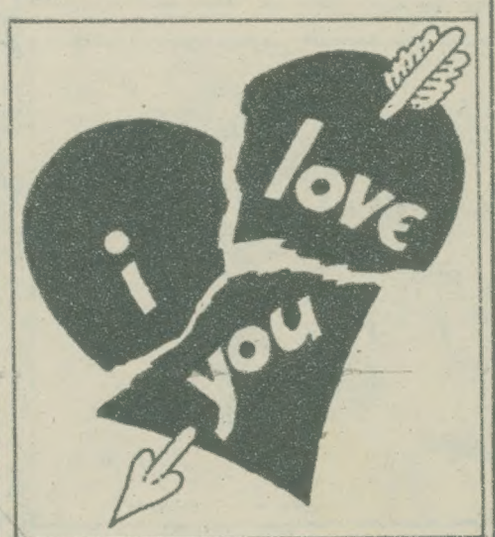

Сунце наше соларно

Занима ме све о соларној енергији, па бих желео да знам која литература из те области може да се набави код нас.

КОЉА
Пећ

Доктор Бранко Лаловић написао је две књиге о коришћењу соларне енергије. Једна је „Насушно сунце", а друга „Соларне куће", обе у издању „Нолита". Новосадски „Дневник" штампао је књигу др Живојина Ђулума „Човек се враћа сунцу", као и неколико преведених. Речено нам је да ове књиге могу да се нађу у свим већим књижарама.

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Дијего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60501-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана стварː штампајаː по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

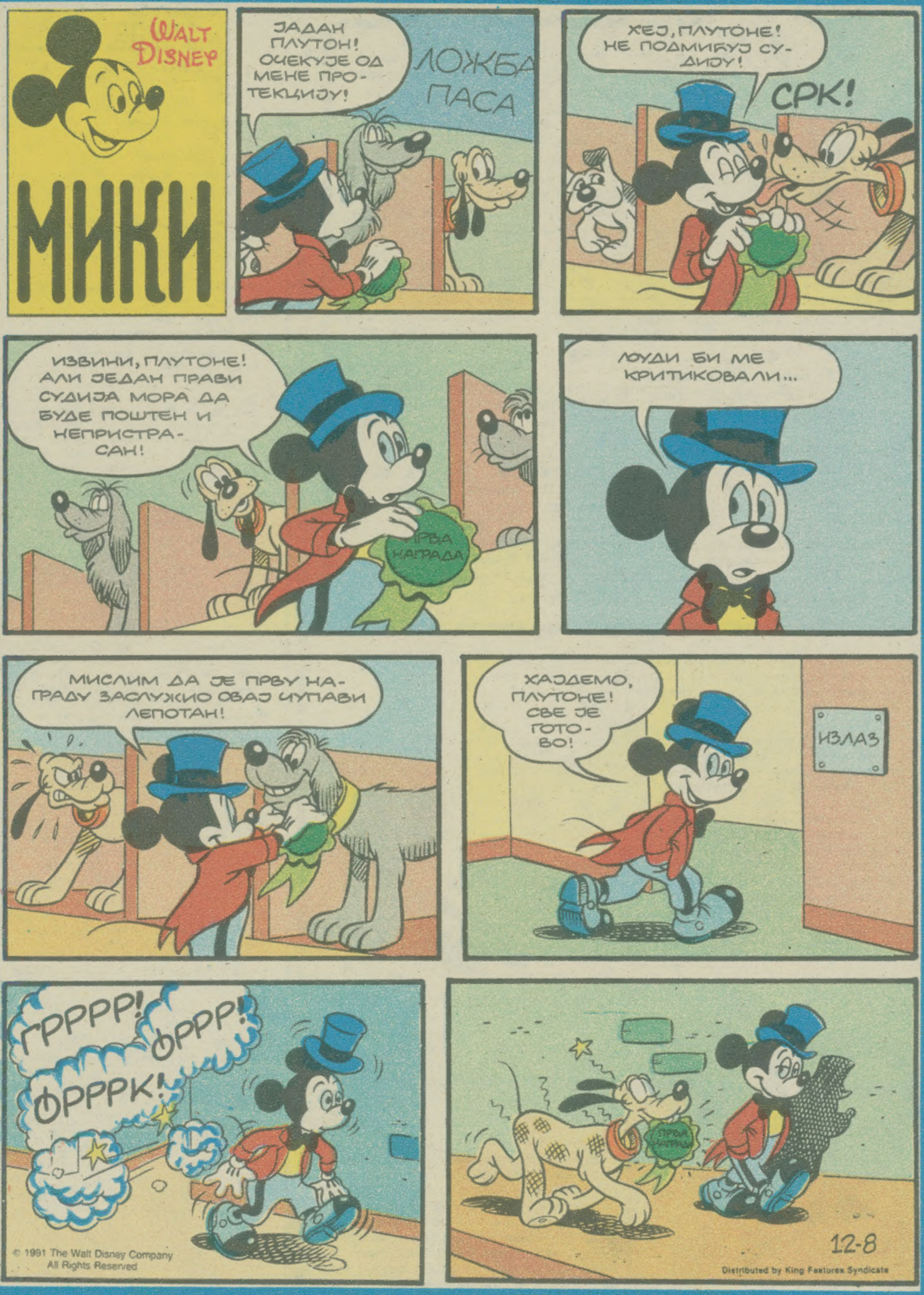
Walt Disney
МИКИ
ЈАДАН ПЛУТОН! ОЧЕКУЈЕ ОД МЕНЕ ПРОТЕКЦИЈУ!
ЛОЖБА ПАСА
ХЕЈ, ПЛУТОНЕ! НЕ ПОДМИЋУЈ СУДИЈУ!
СРК!
ИЗВИНИ, ПЛУТОНЕ! АЛИ ЈЕДАН ПРАВИ СУДИЈА МОРА ДА БУДЕ ПОШТЕН И НЕПРИСТРАСАН!
ПРВА НАГРАДА
ЉУДИ БИ МЕ КРИТИКОВАЛИ...
МИСЛИМ ДА ЈЕ ПРВУ НАГРАДУ ЗАСЛУЖИО ОВАЈ ЧУПАВИ ЛЕПОТАН!
ХАЈДЕМО, ПЛУТОНЕ! СВЕ ЈЕ ГОТОВО!
ИЗЛАЗ
ГРРРР!
ФРРР!
ФРРРК!
ПРВА НАГРАДА
12-8
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate